

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL'DAKİ MEB'E BAĞLI ÖZENGİN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN
KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELEMESİ

Büşra BAYLAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL

Konya 2021

ÖN SÖZ

Araştırma sürecim boyunca değerli bilgisini ve deneyimini büyük bir özveriyle benimle paylaşan, enerjisini, kişiliğini ve çalışma azmini örnek aldığım, lisans ve yüksek lisans yolumda üzerimde uzun yıllardır emeği ve büyük desteği olan kıymetli flüt öğretmenim ve lisansüstü eğitim sürecindeki tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL' e sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmamın hazırlanması sürecinde görüş ve önerileriyle katkıda bulunan, beni her anlamda motive eden dostum Nurşah ALPER' e ve tüm eğitim hayatımda olduğu gibi, çalışmam süresince de daima yanımda olan ve maddi manevi hiçbir desteği esirgemeyen, annem Hanife BAYLAN, babam Dursun BAYLAN ve kardeşim Batuhan BAYLAN' a teşekkürü bir borç bilirim.

Büşra BAYLAN
KONYA - 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Yaygın Eğitim.....	2
1.2. Müzik Eğitiminin Yaygın Eğitim Kolu; Özengen Müzik Eğitimi ve İşlevleri.....	7
1.3. Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlar	13
1.3.1. Halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulu.....	14
1.3.2. Bilim ve sanat merkezi (BİLSEM)	16
1.3.3. Özel muhtelif kurslar	18
1.4. İlgili Araştırmalar.....	19
1.5. Problem Durumu.....	21
1.6. Amaç	22
1.7. Önem	23
1.8. Varsayım.....	23
1.9. Sınırlılıklar.....	23
2. YÖNTEM	25
2.1. Araştırma Modeli.....	25
2.2. Evren ve Örneklem	25
2.3. Verilerin Toplanması	25
2.4. Verilerin Analizi	26
3. BULGULAR.....	27
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	27
3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	32
3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	34
3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	39
3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	49

3.9.Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	56
4.1.Sonuç ve Tartışma.....	56
4.2.Öneriler.....	62
KAYNAKÇA.....	64
EKLER	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1.: Eğitim Türleri	2
Şekil 1.2.: Müzik Eğitimi Türleri	7
Şekil 3.1. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı...	27
Şekil 3.2. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların İlçelere Göre Dağılımı	28
Şekil 3.3. Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı.....	30
Şekil 3.4. Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	32
Şekil 3.5. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı	33
Şekil 3.6. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	34
Şekil 3.7. Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Görevlendirilmelerinde Esas Alınan Ölçütlerin Dağılımı.....	35
Şekil 3.8. Kurumlarda Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı.....	36
Şekil 3.9. Eğitimi Verilen Çalgıların Pareto Grafiği	37
Şekil 3.10. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	39
Şekil 3.11. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı	40
Şekil 3.12. Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı	41
Şekil 3.13. Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı.....	42
Şekil 3.14. Kurumlarda Bireysel Ses Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı	43
Şekil 3.15 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı	44
Şekil 3.16. Kurumlarda Koro Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı.....	45
Şekil 3.17. Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılımı	46
Şekil 3.18. Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı.....	47
Şekil 3.19. Kurumlarda Verilen Müzik Türünün Talep Durumuna Göre Dağılımı.....	48
Şekil 3.20. Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı	49
Şekil 3.21. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenleme Durumuna Göre Dağılımı	50
Şekil 3.22. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlememe Nedenlerinin Dağılımı	51
Şekil 3.23. Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı	52
Şekil 3.24. Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı	53
Şekil 3.25. Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı.....	54

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. İstanbul İlinde Bulunan MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı	28
Tablo 3.2. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların İlçelere Göre Dağılımı	29
Tablo 3.3. Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı.....	31
Tablo 3.4. Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	32
Tablo 3.5. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı	33
Tablo 3.6. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	34
Tablo 3.7 Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Görevlendirilmelerinde Esas Alınan Ölçütlerin Dağılımı.....	35
Tablo 3.8. Kurumlarda Çalgı Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı.....	36
Tablo 3.9. Eğitimi Verilen Çalgıların Dağılımı	38
Tablo 3.10. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı	39
Tablo 3.11. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı	40
Tablo 3.12. Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı	41
Tablo 3.13. Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı.....	42
Tablo 3.14. Kurumlarda Bireysel Ses Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı	43
Tablo 3.15 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı	44
Tablo 3.16. Kurumlarda Koro Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı	45
Tablo 3.17. Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılım	46
Tablo 3.18. Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı.....	47
Tablo 3.19. Kurumlarda Verilen Müzik Türünün Talep Durumuna Göre Dağılımı.....	48
Tablo 3.20. Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı	49
Tablo 3.21. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenleme Durumuna Göre Dağılımı	50
Tablo 3.22. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlememe Nedenlerinin Dağılımı	51
Tablo 3.23. Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı	52
Tablo 3.24. Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı	53
Tablo 3.25. Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı.....	54

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Tez Çalışması Orijinallik Raporu Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Büşra BAYLAN	Numarası	18830902109
	Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı		
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
	Danışmanı	Dr. Öğr. ÜyesiGözde YÜKSEL		

Tez Başlığı	İstanbul'daki MEB'e Bağlı Özenen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelemesi
-------------	--

Rapor Türü	Mezuniyet
------------	-----------

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının İç Kapak, Özetler, Ekler ve Ana Bölümlerden (Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler) oluşan toplam 63 sayfalık kısmına ilişkin, 7/07/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %13 olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç,
2. Tez çalışması orijinallik raporu hariç,
3. Bilimsel etik beyannamesi hariç,
4. Önsöz hariç,
5. İçindekiler hariç,
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
7. Kaynakça hariç
8. Özgeçmiş hariç,
9. Alıntılar dâhil,
10. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmasının, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediğini ve yukarıda verilen bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

12/07/2021
Dr. Öğr. ÜyesiGözde YÜKSEL
Danışman

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynakça listesine eklendiğini beyan ederim.

12/07/2021

Büşra BAYLAN

ÖZET

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

İSTANBUL'DAKİ MEB'E BAĞLI ÖZENGEN MÜZİK EĞİTİMİ VEREN KURUMLARIN ÇOK YÖNLÜ İNCELEMESİ

Büşra BAYLAN

İstanbul'daki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumları çok yönlü incelemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Avrupa Yakası'nda bulunan 84 kurum üzerinde gerçekleştirilmiş, görüşme yöntemi ile özengen müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen veriler, araştırılan değişkenlere göre listelenerek, yüzde-frekans dağılımları ile betimlenmiştir. Görüşme formundan elde edilen, verilerin analizinde “betimsel analiz” tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; özengen müzik eğitimi veren kurumların kurum türü olarak Özel Muhtelif Kursların ağırlıkta olduğu, kurumların İstanbul ili Avrupa Yakası'nda bulunan ilçelerin hepsinde olup yalnızca bir ilçede olmadığı, ancak bazı ilçelerdeki kişi başına düşen kurum sayısının artırılması gerektiği, kurumların 1961 ile 2020 yılları arasında faaliyete geçtiği, kurumların büyük çoğunluğunun çocuk yaş grubuna hizmet veren kurumlar olduğu, çalıştırdıkları öğretmen sayısının 1 ile 18 arasında değiştiği ancak 1, 3 ve 4 öğretmen ile çalışan çok sayıda kurum olduğu, kurumlarda çalışan öğretmenlerin öğrenim durumlarının büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu, kurumların öğretmenlerini büyük oranda mülakat-transkript-referans ölçütlerine göre işe aldığı; kurumlarda %98,80 oranında çalgı eğitimi verildiği, özellikle piyano, gitar, keman, bağlama, flüt, davul ve viyolonsel eğitiminin ön planda olduğu; kurumların %80,95'inde müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin, %67,85'inde ses eğitiminin, %58,34'ünde ise koro eğitiminin verildiği; kurumların eğitimi verilen müzik türü bakımından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu, özellikle Klasik Batı Müziği ve Popüler Müzik eğitiminin ön planda olduğu; kurumlara gösterilen talep durumunun çoğunlukla iyi düzeyde olduğu, kurumların büyük çoğunlukla halka açık konserler düzenlediği ve bu etkinliklere katılımın iyi düzeyde olduğu; kurumların fiziki donanım ve ortam yetersizliği, bütçe ve enstrüman yetersizliği, kadro yetersizliği, az tercih edilme, öğrenci devam durumlarının ve çalışma alışkanlıklarının düzensizliği ve öğretmenlerin özel eğitim gerektiren durumlardaki mesleki yetersizliği konusunda sorun bildirdikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özengen Müzik Eğitimi, MEB Özengen Müzik Eğitimi Kurumları, İstanbul'da Özengen Müzik Eğitimi

ABSTRACT

Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

A VERSATILE EXAMINATION OF THE INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION IN ISTANBUL THAT PROVIDES AMATEUR MUSIC EDUCATION

Büşra BAYLAN

A descriptive survey model was used in this study, which aims to examine the institutions providing amateur music education under the Ministry of National Education in Istanbul in a multi-dimensional way. The research was carried out on 84 institutions located on the European side and the data obtained from the institutions providing amateur music education by interview method were listed according to the variables researched and described with percentage-frequency distributions. The "content analysis" technique was used in the analysis of the open-ended answers obtained from the interview form. As a result of the research; Private Miscellaneous Courses are predominant as the type of institution of institutions providing amateur music education, Institutions are in all of the districts on the European Side of Istanbul but not in only one district, but the number of institutions per capita in some districts should be increased, The institutions started to operate between 1961 and 2020, the majority of the institutions are the ones serving the child age group, the number of the teachers that are employed varies between 1 to 18, but there are many of them employing 1, 3 or 4 teachers, The educational background of the teachers working in the institutions is that the majority of them have a bachelor's degree, lecture assignments of the teachers working in the institutions are given according to their interview-transcript-reference status, 98.80% of the institutions are given instrument training, In particular, the demand for the instruments trained, which are piano, guitar, violin, baglama, flute, drum and cello education is at the forefront, music theory, musical hearing and solfeggio education, in 80.95% of institutions 67.85% of voice training and 58.34% of choral training are given, institutions have sufficient diversity in terms of the type of music taught, especially Western Classical Music and Popular Music education is at the forefront, the demand for institutions is mostly at a good level, It has been determined that the institutions mostly organize public concerts and the participation in these activities is at a good level, the institutions report problems about the lack of physical equipment and environment, lack of budget and instruments, insufficient staff, less preference, irregularity of student attendance and study habits, and professional inadequacy of teachers in situations requiring special education were found that they reported problems about.

Keywords: Amateur Music Education, Ministry of National Education Amateur Music Education Institutions, Amateur Music Education in Istanbul.

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

% : Yüzde

f : Frekans

Kısaltmalar

TSM : Türk Sanat Müziği

THM : Türk Halk Müziği

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

HEM : Halk Eğitim Merkezi

BİLSEM : Bilim ve Sanat Merkezi

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

Hızlı teknolojik değişimlerin yaşandığı çağımızda, çağdaş toplum olabilme yolunda bireylerin sosyal kültürel nabzını tutan sanat eğitimi kurumları, bireylerin kendilerini farklı yönleri ile keşfetmesi, topluluk içerisinde uyumlu davranabilmesi, estetik ve güzellik algı ve anlayışına sahip olabilmesi, kaliteli zaman yönetimi gibi konularda insanlığa yardımcı önemli işlevlere sahiptir. Sanatın herhangi bir dalı ile meşgul olan bireyin zihninde ve bedeninde yaşam şartları gereği yapmak zorunda olunan birtakım görevlerden arınmış bir bölge yarattığı düşünülebilir. Birey kimi zaman içselleşir ve rahatlar, kimi zaman ise bir topluluğa ait hissederek yeni bir kimlik kazanır. Toplumu oluşturan bireyler sanat ile beslendiğinde toplumsal renkler ve sesler güzelleşir.

Müzik eğitimi de sanat eğitiminin önemli ve yaygın bir kolu olarak toplumun gelişmesine katkı sağlayan birçok işleve sahiptir. İşlevini nitelik ve nicelik yönünden yerine getiriyor olması ise sürece doğrudan etki eden unsurların sağlıklı yürütülmesi ile ilgilidir. Müzik eğitiminin sağlayıcıları olarak kurumlar, yürütücüleri olarak öğretmenler, uygulanmasına yardımcı çevresel koşullar materyaller ve yöntemler, yaygınlaşmasına fırsat sunan etkinlikler, tanıtımlar, destekçiler ve tüm bunların bütünlüğünü sağlamaya odaklı uygulama ve kontrolleri içeren politikalar, müzik eğitiminin işlevlerini yerine getirebilmesini sağlayacak unsurlara örnek olabilir.

Bu araştırma ile toplumun her kesimine, isteğe bağlı hizmet veren özengen müzik eğitimi kurumları ve işleyişi ile ilgili bölgesel bir araştırma hedeflenirken, aynı zamanda müzik eğitiminin işlevlerini yerine getirmesinde etken olan unsurların günümüzdeki durumu da belirlenmeye çalışılmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen sonuçların özelde yaygın müzik eğitiminin işleyişine, genel bir bakış açısı ile ülkemizde sanat eğitimi koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Aşağıda araştırma probleminin daha iyi anlaşılabilmesi ve araştırma zemininin oluşturulabilmesi için ilgili kavram ve tanımlara değinilmiş, araştırma konusu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

1.1. Yaygın Eğitim

Eğitim, formal ve informal eğitim olmak üzere iki türde ele alınmaktadır. Hesapçıoğlu' na (2011: 20) göre; formal eğitim, belirli bir plan ve program doğrultusunda, alanında uzman bireylerin öncülüğünde, belli bir ortamda öncesinde düzenlenen program ile birlikte, bir hedefe yönelik gerçekleştirilen eğitimidir.

Gökalp (1973: 321) ise eğitimin, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki tür olduğunu savunmuş ve Türk literatüründe bu ayrımı ilk kez o yapmıştır. Ona göre eğitim, toplumda yetişmekte olan genç bireylerin, yetişkin bireylerin bilgi ve birikimlerine ulaşması yani, yetişkin neslin duygu ve düşüncelerini, genç bireylere aktarması demektir. Bir eğitimde yetişkinler fark etmeden bilinçsiz bir şekilde konuşurken veya karşılarında yaşayarak gençlere model olup dokunurken; diğer eğitimde ise resmi olarak planlı ve sistematik bir biçimde uzman kişilerle gençler etkileşim içindedir. Gökalp, yaygın eğitimi savunmaktadır. Örgün eğitim, geçmişten bu zamana kadar biriktirilen bilgiler toplamını aktarırken, yaygın eğitim, toplumun o vakitte hali hazırda olan bilgilerini aktarır (Akt: Tezcan, 1985: 25).

Yaygın eğitim, formal eğitimin iki ana türünden birini oluşturmaktadır. Yaygın eğitimin eğitim türleri arasındaki yeri Şekil 1.1'de daha iyi anlaşılmaktadır.

Şekil 1.1.: Eğitim Türleri

Örgün eğitim, tüm toplumda gerçekleşmesi zorunlu olan temel eğitim ve ülke kalkınmasının gereği olarak ihtiyacı karşılamak için düzenlenen, bireylerin beceri ve istekleri doğrultusunda faydalanılan temel eğitim ve sonrası olmak üzere iki ana bölümden oluşurken (Bozdemir, 2009: 17), yaygın eğitim, farklı sebeplerden ötürü örgün eğitimini yarıda bırakmış, örgün eğitim olanaklarından faydalanamamış veya örgün eğitimi devam etmekte olan ya da örgün eğitimini bitirmiş bireylerin, kendi istekleri doğrultusunda arzuladıkları alanlara yönelmesi ve eksik yanlarını geliştirmeleri için verilen eğitimidir. Bu eğitimin içinde, halk eğitim merkezlerinde gerçekleştirilen çeşitli alanlardaki kurslar ve hizmet içi eğitim kurslarında verilen eğitimler yer almaktadır (Hesapçioğlu, 2011: 21).

Yaygın eğitimin ortaya çıkmasıyla birlikte, geçmişten günümüze bilim ve teknolojiye değişim ve gelişimle beraber bu eğitimin son halini aldığını görmekteyiz. Yıldırım' a (2009: 21-22) göre yaygın eğitim, Türk toplumlarında halk eğitimi olarak anılan ve eski çağlardan günümüze kadar olan sürecinde ihtiyaçları fark edilip, belli nitelikler kazandırılarak, günümüzdeki adını almıştır. Halk eğitimi çalışmalarına; Hun, Köktürk, Uygur Türklerinin Tanrıları ve ölüleri için düzenledikleri dini törenler, Türk beylerinin hazırladıkları şöenler ve av eğlenceleri en iyi örnekler olmuştur. Aynı zamanda Orhun Yazıtları, Dede Korkut Masalları halk eğitiminin en somut örnekleri arasında yer almış ve tarihe canlı belgeler olarak geçmiştir. Günümüzde bilinçli halk eğitimi, ilk olarak Selçuklu ve Osmanlı Türklerinde görülmüştür. Halk eğitimi, Selçuklu ve Osmanlı'nın Yükselme Dönemleri' nde üst seviyeye ulaşırken, bu devletlerin Gerileme Dönemi'nde etkili olmaktan çıkmış, hatta devletin düzenini sarsmada etkin rol oynayarak yıkılışı hızlandırıldığı düşünülmüştür. Cumhuriyet Dönemi'nde ise, halk eğitimi tekrar ele alınıp, gelişip düzenlenerek bugünkü halini almıştır.

Yaygın eğitimin günümüzde bireyler üzerinde çeşitli etkiye sahip olduğu ve büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Bozdemir' e (2009: 18) göre, yaygın eğitim bireyleri sürekli olarak yenilemesi, sosyal değişimin kazandırdığı yeni oluşumlara uyum güçlüklerini geliştirmesi ve örgün eğitim eksikliklerini kapatabilmesi yönünden önem taşımaktadır.

Eroğlu'na (2001: 49) göre, bireylerin kendi hayatlarında bir gelişim sağlayabilmeleri ve yeterli üretme gücüne sahip olabilmeleri için, her zaman örgün eğitim yeterli olmayabilir. Çoğu alanda yaşanan değişim ve gelişmeler örgün eğitimi kimi zaman

yetersiz kılabilmektedir. Yaygın eğitim fertlere her konuda yenilik katarak, toplumdaki değişimlere bireyi hazırlar ve bu gidişatta ahenkli bir yol almaları konusunda fayda sağlar. Yaygın eğitim, örgün eğitimin eksik yanlarını tamamlayarak topluma yöneldiği taktirde başarılı olur.

Yaygın eğitim, vatandaşlara başta okuma-yazma ve Türkçe'yi öğretme olmak üzere çağımızın bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı; millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı ve benimsetici; toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, uzlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayışını ve alışkanlığını kazandırıcı; boş zamanlarını değerlendirme, beceri kazandırma, ekonomik güçlerini arttırma, meslek edinme, meslekte gelişme imkânlarını sağlayıcı; bu suretle ara insan gücünü hazırlayıcı; dengeli, verimli ve sağlıklı insan ve toplum olmayı destekleyici her türlü faaliyet, yaygın eğitimin kapsamı içindedir (13.Milli Eğitim Şurası,1990).
(https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165326_13_sura.pdf).

Bu bilgiler ışığında yaygın eğitim, bireyin ilgi, istek ve beklentileri doğrultusunda şekillenerek, bireye kişisel olduğu kadar, toplumsal olarak da çeşitli özellikler kazandırmaktadır. Bu özelliklerin yanı sıra, Yıldırım (2009: 48-49) yaygın eğitimin; kişilere kendilerini ifade etme fırsatı vermesinin, söz hakkı ortamı ve düşünen katılımcılar yaratmasının, evrensel ve ulusal bilgilerin yanı sıra yerel bilgilere de yer vermesinin evrensel özellikler arasında olduğunu söylemiştir. Bu itibarla yaygın eğitimin; zorunlu eğitim olmayıp gönüllülük esasına dayandığını, amaçlı ve ihtiyaca göre düzenlendiğini, zaman, yaş, yer, program, içerik, alan ve metotla sınırlı olmadığını, sürekli eğitimin yollarından biri olup, maliyetinin örgün eğitime göre düşük ve öğrenen merkezli olduğunu söylemektedir.

Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında (MEB Milli Eğitim Temel Kanunu [METK], 1973):

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,

2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,

3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,

4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,

5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,

6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,

7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,

8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

Yavuz'a (2019: 4) göre, bireylerin eğitime karşı olan tutumları gün geçtikçe değişmektedir. Günümüz toplumunda küreselleşme ile hayatımızın her alanına girmekte olan uluslararası yarış, bilgi toplumunda da öne çıkmıştır. Eğitim anlamında okullarda sıkıntı yaşayan, eksik bilgileri olduğunu düşünen bireyler okul dışı öğretim sayesinde eksikliklerini bu merkezlere yönelerek gidermektedir.

Yıldırım (1996: 57): ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yaygın eğitim veren kurumları şu şekilde sıralamıştır;

- Halk Eğitimi Merkezleri
- Çıraklık Eğitim Merkezleri
- Pratik Kız Sanat Okulları
- Olgunlaşma Enstitüleri

- Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri
- Türk-Alman Mesleki Eğitim Merkezleri
- Özel Kurslar – Özel Dershaneler
- Eğitim ve Uygulama Okulları (özel eğitim)
- Meslek Okulları (özel eğitim)
- Mesleki Eğitim Merkezleri (özel eğitim)
- Bilim ve Sanat Merkezleri
- Açık İlköğretim Okulu
- Açıköğretim Lisesi
- Meslek Kursları (3308 s.k. göre açılan)

Bu kurumların programları Yıldırım' a (2009: 264) göre, örgün eğitimle birbirini destekleyecek, tamamlayacak, gerektiğinde aynı nitelikleri kazandıracak ve kalkınma planlarıyla bağlantılı şekilde fonksiyonel olarak hazırlanmaktadır. Kurs programları genel ihtiyaçlara göre “Bakanlıkça” hazırlandığı gibi yerel ihtiyaçlara göre “merkezlerce” de hazırlanıp uygulanmaktadır. Beceri geliştirmeye yönelik düzenlenecek kursların eğitim programları genellikle katılımcıların istekleri doğrultusunda hazırlanıp uygulanmakta ve bu programlara her yaş ve eğitim düzeyindeki kişiler katılabilmektedir. Ancak meslek kazandırmaya yönelik düzenlenecek olan kurs programlarında ise, mesleğin gerektiği temel bilgi ve beceri konuları zorunlu olarak işlenmekte ve program katılım konusunda gerektiğinde yaş, eğitim düzeyi, sağlık vb. şartlar aranmaktadır.

Ülkemizde yaygın eğitim aracılığı ile öğrenime talep duyulan disiplinlerden biri de müzik eğitimidir. Bunun en temel sebebi ise okullarda verilen müzik eğitiminin, toplu öğrenme ortamları nedeniyle ilgi duyulan müzik eğitimi boyutlarında ihtiyacı karşılayamaması olarak düşünülmektedir. Çalgı eğitimi ve bireysel ses eğitimi, ülkemizde müzik eğitiminin en çok ilgi duyulan boyutlarına örnek olabilir. Müzik eğitimi birçok işlevi ile, özellikle çocuk ve gençlerin zihinsel gelişimine katkı sağladığı bilinen bir disiplindir ve anne babalar, müzik öğretmenleri ve uzman kişilerin yönlendirmesi ile çocuklarına zihinsel, ruhsal ve bedensel gelişim sağlayacak yaygın müzik eğitimi

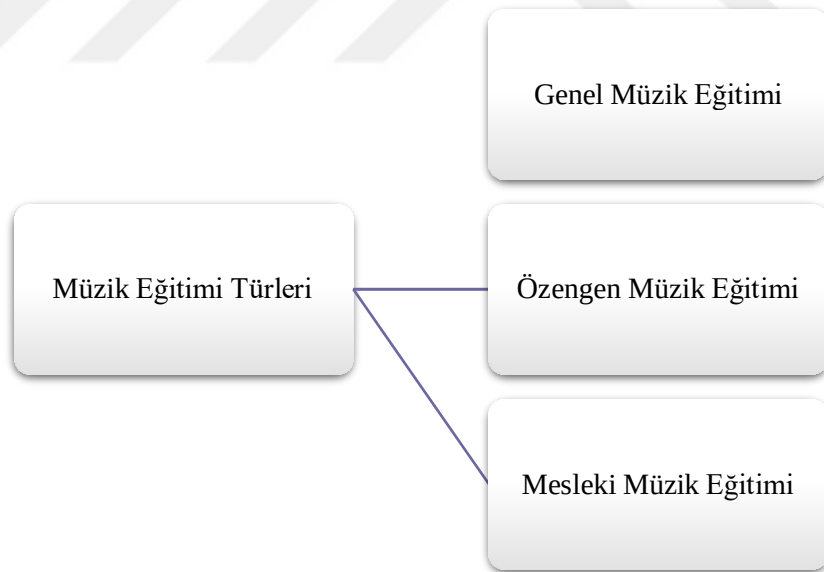
olanaklarını değerlendirmektedir.

1.2. Müzik Eğitiminin Yaygın Eğitim Kolu; zenen Müzik Eğitimi ve İşlevleri

Sanat eğitiminin alt boyutlarından biri olan müzik eğitimi, bireyin müziksel davranışlarını geliştirerek; bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlarında istendik ve amaçlı biçimde değişiklik kazandırmaya çalışmaktadır.

Uçan' a (2018: 24) göre müzik eğitimi, örgün ve yaygın olarak düzenlenmekte; genel, özenen ve mesleki olmak üzere üç ana çerçevede tasarlanıp planlanarak gerçekleştirilmektedir. Örgün müzik eğitimi denilince, genellikle okullarda yapılan müzik eğitimi anlaşılmaktadır. Yaygın müzik eğitimi denilince ise çoğu kez okul dışı kurum, kuruluş ve ortamlarda yapılan müzik eğitimi ve etkinlikleri akla gelmektedir. Ayrıca okulun okul dışı çevreye yönelik belli müzik etkinlikleri de bazen yaygın müzik eğitimi kavram ve uygulamaları içinde düşünülmektedir.

şekil 1.2' ye bakıldığında müzik eğitimi türlerinin üç alt başlıktan oluştuğu görülmektedir.

şekil 1.2.: Müzik Eğitimi Türleri

1.2.1. Özengen müzik eğitimi

Müzik eğitimi türlerinden biri olan özengen müzik eğitimi, bireylerin genel müzik eğitimi dışında kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda yöneldikleri ve yatkınlıkları doğrultusunda müziğin bir kolunu seçip, amatör olarak müzik ruhlarını doyuma ulaştırdıkları müzik eğitimi türüdür.

Bu müzik eğitimi türü için çeşitli tanımlar bulunur; Karan' a (2011: 7) göre, müziğin belli dalına özengence ilgili olup bunu geliştirmek, müziksel davranış kazandırmak ve müzikten zevk almak amacıyla herkese açık bir müzik eğitimi olduğu; Ürün'e (2015: 8) göre, bireylerin yetenekleri, ilgi ve istekleri doğrultusunda hedeflenen düzeye ulaşp, belirli bir zevki tatmin etmeyi ve bu yolda ilerlemeyi amaçladığı; Buzduğu' na (2010: 6) göre, genel müzik eğitiminde verilenlerle yetinmeyip, müziğe karşı özel ilgi, sevgi besleyenlere verilen eğitim türü olan ve genel müzik eğitimini destekleyerek, mesleki müzik eğitime kaynak oluşturduğu; Özyörük' e (2006: 5) göre ise, bireyin istekli olmasının yetenekli olmasından çok daha önemli olup, bu eğitimin yaygın eğitimle sürdürülen kısmının daha yaygın olduğu söylenebilir. Bu bilgiler ışığında özengen müzik eğitimi için; zorunluluğu olmayan tam tersine bireylerin kendi ilgi, istekleri ve yatkınlıklarından yola çıkarak hayatlarına olanaklar sunduğu söylenebilir.

Bireylerin ilgisi üzerine gelişmekte ve önemsenmekte olan özengen müzik eğitimi günden güne adını duyurmaya başlamış ve kendisine yeni özellikler eklemeye devam etmiştir. İmİK' e (2017: 118) göre, tarihi geçmişimize bakıldığında bu dalda, Dede Korkut'tan günümüze Türk hükümdarlarının da farklı bestecilik, icracılık ve nazari özellikleri teşhir ettiği görülmektedir. En iyi örnek olarak, Sultan III. Selim Han, Sulan I. Mahmut Han ve Sultan Abdülaziz Han'ın olduğu ve bu örnekleri artırmanın mümkün olduğu düşünülmüştür.

Cumhuriyet'in ilk zamanlarından itibaren diğer eğitim sistemlerimiz gibi belli öğretim faaliyetleriyle gerçekleşmekte olan özengen müzik eğitimi, türlü hamlelerle eğitim sürecine şu şekilde devam etmiştir;

1. "Cumhuriyetin ilk evrelerinden itibaren belli orta ve yüksek öğretim kurumlarında ders dışı etkinlikler çerçevesinde koro ve çalgı toplulukları çalışmalarına yer verilmesi,

2. 1930’lu yıllardan itibaren halkevlerinde belli müzik kurslarının düzenlenmesi ve müzik topluluklarının oluşturulup çalıştırılması,

3. Cumhuriyetin ilk evrelerinden itibaren belli müzik derneklerinde bireysel ve toplu müzik ve kurs çalışmalarının düzenlenmesi,

4. 1940 – 1950’li yıllardan itibaren belli folklor derneklerince yürütülen belli müzik çalışmalarının yoğunlaşmaya başlaması,

5. 1950’li ve özellikle 1960’lı yıllardan itibaren belli okullarda özengen müzik çalışmalarına ve etkinliklerine yönelişin belirgin bir hız ve yoğunluk kazanmaya başlaması,

6. 1974 yılından itibaren ortaokul programlarında zorunlu müzik dersine ekolarak “koro, çalgı ve çalgı toplulukları” adıyla seçmeli derslere yer verilmesi,

7. Belli kamu kuruluşlarında ve özel kuruluşlarda düzenli özengen müzik çalışmalarına yer verilmeye başlanması” (Say, 2011: 121).

Müzik eğitimi çerçevesinde bakıldığında özengen müzik eğitiminin diğer müzik türlerinde olduğu gibi köklü bir geçmişten geldiği ve günümüzdeki işleyişinin ise, Uçan’ a (2018: 35) göre, ilkökul, ortaokul ve üniversitelerde müzik kolları ya da seçmeli müzik etkinlik veya kurslarına katılımıla gerçekleşirken; üniversitelerde ise bu durumlara ek olarak bireyin isteği doğrultusunda bireysel ve toplu çalışmalarla gerçekleşmektedir. Bunun yanı sıra yaygın eğitim başlığında gerçekleşen uygulamaların etkisinin büyük olduğu, ilgili resmi, özel ve gönüllü kuruluşların ve bireylerin uyguladıkları faaliyetlerle özengen müzik eğitiminde oldukça önemli bir yer edindiği düşünülmektedir.

Özdek’e (2006: 16) göre, hem örgün hem de yaygın eğitim sistemi içinde yer alan özengen müzik eğitiminin, pek çok konuda avantajlı yanlarının olduğu; örgün müzik eğitiminin aksine yaygın eğitim ile gerçekleşen müzik eğitiminde belli yaş sınırlaması olmaksızın gerçekleştirildiği ve bireylerin isteklerini karşılayabildiği gözlenmektedir. Bu avantajın yanı sıra özengen müzik eğitiminin alternatiflerinin çok olmasının müzik eğitimi almak isteyenlere, ister örgün müzik eğitimi isterse yaygın müzik eğitimi kapsamında bireyin istediği çeşitli kuruma yönelmesinde tercih sunmaktadır.

Özellikle yaygın eğitim kurumlarında yoğun ilgi gören özengen müzik eğitiminin bireyler üzerindeki çeşitli olumlu etkilerinden bahsetmek mümkündür. Buzduğu' na (2010: 32) göre, özengen müzik eğitiminin bireyleri psikolojik olarak olumlu etkilediği, estetik bakış açılarını geliştirdiği, bireysel başarılarını artırdığı, bireyin davranışlarında olumlu değişiklikler meydana getirdiği ve bireyin kendisine olan özgüven ve saygısını artırdığı düşünülmektedir.

Uçan' a (1997: 32) göre, müziği bir farkındalık olmadan dinleyip tüketen bireyler yerine, müziği kişisel haz duyumu için yapan ve bunu yaparken herhangi bir maddi dönüşüm beklemeden yalnızca kendi doyumunu için gerçekleştiren bireylerin müzik tutkularını devam ettirmede özengen müzik eğitimi büyük rol oynamaktadır. Müziksel öğrenmenin kalıcı hale geldiği bu uygulamalarda, bireyin ilgi ve isteği ile birlikte yeteneğini geliştirmesi ve etkin katılımı ile birlikte doyuma ulaşması esastır.

Buzduğu' na (2010: 14) göre; özengen müzik eğitiminde amaç, bireylerin ilgisi üzerine gidip merakı yönünde ilerlemek olsa da, aynı zamanda diğer müzik eğitimi türlerine katkı sağlayarak bu eğitimi tamamladığı ve temel amacın ise, kişide müzik sevgisini oluşturduğu düşünülmektedir.

İmîk' e (2017: 119) göre, müzik eğitimi kuramsal yönden ne kadar gelişim gösterse de, bireyler ilk olarak bir enstrüman çalmak ve şarkı söylemek eylemine odaklanmaktadır. Toplum geneline bakıldığında da özellikle bir enstrüman çalabilme arzusu yüksek olan büyük bir kitlenin söz konusu olduğu bazı araştırmalarda (İmîk, 2007: 65) saptanmıştır. Günümüzdeki enstrüman öğrenimine bakıldığında, özellikle büyükşehirlerde ilgi gördüğü ve yaygınlaştığı görülmektedir. Özengen müzik eğitimine ilgi duyan bireylerin bir enstrüman çalabilme isteği ile çeşitli resmi veya özel kurumlara başvurduğu görülmektedir. Kimi zaman bu durum profesyonel müzisyenliğe erişebilirken kimi zaman ise, ekonomik veya sosyo-kültürel nedenlerle kısa sürmektedir. Bu durumda çalgı eğitimcisinin konuya ilgili olan bireye önceden dikkatle yaklaşması ve bireyin ihtiyaç duyduğu dersin süresini, sıklığını, zorluk derecesini ve daha birçok özelliğini özenle seçmesi gerektiğini ifade etmesi gerekmektedir. Aksi durumda bireye uygun olmayan niteliğin ve ders programlarının sürece devamlılık açısından olumsuzluk yaratabileceği düşünülmektedir.

Mithat Fenmen' e göre, sanatı zevk için yapan amatörlerin sanatlarından maddi bir karşılık beklemiyor olması, kendilerini profesyonel sanatçıların sanatını satmakla

yaşamını kazanması açısından ayırmaktadır. Her ne kadar müziğin profesyonel müzikçiler ile hayata tutunup gelişmekte olduğu düşünülse de, bu alanda amatör müzikçilerin katkısının oldukça büyük olduğu düşünülmektedir. Amatörlüğün ciddiyet düşmanı olmadığı, kayıtsızlık ve disiplinsizlikten uzak olduğu ve hatta profesyonellerden fazla zevk sahibi insanlar olabileceği söylenmektedir. Amatörlük ve profesyonellik arasındaki ince çizginin; sanat tekniğini elde etmek olduğu ve bunun profesyoneller tarafından yapılmasının ebeveynlerin dikkatini çektiği düşünülmektedir. Bu ince çizgi üzerine ebeveynler çocuklarına eksik bir müzik eğitimi aldırarak yerine hiç aldırma kararı vermektedirler. Toplumumuza profesyonel olduğu kadar, sanatı besleyecek olan amatör müzikçilere de fazlasıyla ihtiyaç duyulmaktadır. Her çocuğun yeteneği olsun veya olmasın, iyi bir müzik eğitimi alması gerektiğini ve geleceklerinde bu eğitimin karşılığını maddi veya manevi tadacağı düşünülmektedir. Sanat alanındaki yeni gelişmeler için özellikle amatörler için ihtiyaç olduğu ve sanatçı yetiştiren kurumlar yanında amatörlerin yetişmesi de hedefler arasında olmalıdır (Say, 2011: 82).

1.2.2. Müzik eğitiminin bireysel işlevleri

İnsan hayatında büyük rol oynayan müziğin, Naçakçı ve Canbay' a (2013: 35-36) göre, anne karnındaki bebeğin kalp atışlarıyla yaşamsal belirti göstermeye başlamasının ve düzenli bir tempo, ritmik bir vurgu ve süreklilikle devam etmesinin; insan hayatının müzikle başlayıp, yine müzikle sürmekte olduğunu ve müzikle son bulduğunu söyleyebiliriz. Müziğin içinde bazen iyi bir dinleyici, bazen iyi müzisyen oluruz ama yaşamın her anında müzikle yaşar yaşamsal faaliyetlerimizi müzikle ilişkilendiririz. Bu sebeple, müziğin yaşamımızdaki yeri büyük olup, müziğin gücünün tüm dünyada süregelen hayatımızı etkilediği düşünülmektedir. Bireylerin duyguları ile yaşadığı etkileşim hemen her alanda kendine önemli yer edinmiş ve önemli etki alanı yaratmıştır. Günümüzde her alanda kendini göstermeye başlayan müzik işlerin, fikirlerin, reklamların, sunumların, etkinliklerin, müziksiz düşünülememesi ve hatta bireylerin tedavilerinde, topluma kazandırılmalarında da etkin rol oynaması yine müziğin gücünün kendi doğasında var olduğunun kanıtıdır.

Pek çok alanda etkili olan müziğin eğitimdeki öneminin de büyük olduğunu söyleyebiliriz. Sanat eğitiminin bir kolu olan müzik eğitimi, bireyin içinde var olan yeteneğini keşfedip, ortaya çıkarmayı ve bunu geliştirmeyi hedefler. Birey kendini

keşfeder, istekleri doğrultusunda hareket eder ve tüm bunları farkındalıkla yerine getirirken, bireyin özgüvenini artırmada da etkin rol oynar.

Uçan'a (2018: 10) göre, müzik için en önemli işlev olan bireysel işleve bakıldığında, bireyin duygularını ortaya çıkarıp kendi varlığını tanıyarak, ölçerek yansıtmasına ve kendisinin ölçülü, duyarlı, mutlu olabilmesi için bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezışsel bünyeleri üzerinde izler taşımasında kolaylık sağlar.

Kardeş'e (2013: 33) göre ise; birey, müzik eğitimi sayesinde algılama, yorumlama, konuyu sistematize etme, pratikleşme konularında kendini geliştirmeye elverişli bir konuma gelmektedir. Müzik eğitimi, bireyin müzikal ve estetik görüşünü geliştirerek müziği en doğru şekilde kullanmasına yardımcı bir koldur. Yaratıcılığa ve bireyler arası iletişime olumlu katkı sağlayacağını düşünen Kardeş müzik eğitimi ile birlikte bireyin müziği hayatlarının bir parçası olarak görecekları görüşünü savunmuştur.

Çevik'e (1997: 11) göre, müzik eğitimi ilk olarak bireyde saygılı, dürüst, becerikli, çalışkan, üretken, sağlıklı, uyumlu, yordamlı ve çağdaş bir birey yaratma, sonrasında bireyden toplumlara aynı nitelikleri taşımak için kullanılan davranıştır. Kazandırılmak istenilen her nitelik, bireyi ve giderek toplumu her konuda besler, yenilenerek değişir ve geliştirir. Nitelikli sağlam bireyler yetişerek, sağlam toplumları oluşturur.

Bireyin iletişimini de kuvvetlendiren ve sosyalleşmesine katkıda bulunan müzik eğitiminin bireysel olduğu kadar toplumsal yönleri de vardır. Müziğin ve müzik eğitiminin insanlar üzerinde iyileştirici ve geliştirici bir rol oynadığı yapılan araştırmalarca bilinmektedir. Böylece bireyde oluşan olumlu değişimler toplumu etkiler. Dolayısıyla toplumdaki değişimler de bireyi etkiler. Bunu da toplumsal bir etkileşim olarak yorumlayabiliriz.

Bu bilgiler doğrultusunda nihai sonuca bakılacak olursa; müzik bir eğitim aracı ise, aynı zamanda iletişim aracıdır da demek mümkündür. Amatör müzik eğitimi alan çocuğun, diğer arkadaşları ile düzenli ve olumlu yönde bir etkileşimde olacağı görülecektir. Bu olumlu etkileşimin karşılığını bireyler arası dayanışma, bütünleşme, fikir alışverişi, bir konu hakkında tartışabilme yeteneği ve iş birliği yapabilme olarak alabiliriz. Tüm bunlar ise bireyin vizyon gelişimi açısından oldukça önemlidir. Duygusal anlamda gelişip kendini iyi ifade edebilmenin yanı sıra iyi bir estetik görüş ve estetik kaygı ile

birlikte, Abraham Maslow' un İhtiyaçlar Hiyerarşisi kuramına göre de, kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir ilerleme kaydetmiş olacaktır. Yine birey, müzik ile ilgilendiğinde ve problem durumu ile karşılaştığında çözümü beyin süzgecinden geçirecek pratik ve sistemli bir şekilde sonuca rahatlıkla ulaşabilecektir. Müzik eğitimi yoluyla ister mesleki ister hobi olsun bireyi hayata hazırlama, hayatı kolaylaştırma; bireye meziyet katma, yön verme ve davranış kazandırmada etkin bir rol oynadığı görülmektedir. Tüm bu işlevlerinden dolayı da müzik asırlardır eğitimde önemli bir alanı kaplamaktadır.

1.3. Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlar

Yaygın eğitimin kolu altında olan özengen müzik eğitimi kurumları, okul haricinde özel ve resmi kurumlarda gerçekleşen müzik eğitimi kurumlarıdır. Örgün eğitim şartlarından faydalanamamış, eksik bilgilerini tamamlamak isteyen veya bireysel ilgi ve istekleri doğrultusunda kendisini geliştirmek isteyen bireylerin başvurdukları bu kurumlar günümüzde büyük talep görmektedir. Bu müzik eğitimi kurumlarında belli bir yaş sınırlamasının olmaması ve kişinin kendi çalışma şartlarına göre şekillenebilmesi tercih edilmesi açısından büyük rol oynamaktadır. Yine kişinin seviyesine göre açılan sınıflar bireyi bu kurumlara çekmekte ve birey kendisine uygun olduğunu düşündüğü sınıflarda eğitimine devam edebilmektedir. Ekonomik şartların devamlılığı etkilemeyeceği şartlarda birey, Bilim Sanat Merkezleri ve Halk Eğitim Merkezleri' ne yönelirken; maddi olanaklara sahip olan bireyler ise Özel Muhtelif Kurslar' a başvurmaktadır.

Karan' a (2011: 9) göre, günümüzde gün geçtikçe isimleri duyulan ve sayıları artmakta olan özengen müzik eğitimi kurumlarının; yapılan eğitimin farkında olan, müziği severek ve ilgi, istekleri doğrultusunda gerçekleştiren, serbest zamanlarında müzik duygularını doyuma ulaştıran bilinçli bireylerin artmasının, bu kurumların artışında etkili olduğunu söylemek mümkündür. Yine alınan eğitimlerin belli sürelerle sergilenmesinin, eğlenceye dökülmesinin bu kurumlar üzerine dikkat çekecek ve verilen emeklerin karşılığı olan başarılar sergilendikçe yakın ve uzak kitleye ses duyurulacaktır. Etkinlikler vasıtasıyla gerek öğrenci ve ailesi, gerekse öğretmen ve kurum yetkilileri içinde anlamlı bir paylaşım gerçekleşecektir. Eğitim sürecinin devamında hem müziği amatörce düşünen bireyleri, hem de bu yeteneğini profesyonel olarak sürdürmek isteyen bireyleri destekler niteliktedir. Belli kurallar çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na

yetkili müfettişlerin düzenli gerçekleştireceği denetimlerle müzik eğitimi kurumlarında müzik dershanelerinin yasal olarak kurallar çerçevesinde işletilmesinin eğitim açısından önemi büyüktür. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yetkili ve yetkin müfettişlerin yapacağı periyodik denetimler, müzik dershanelerinin kaliteli işleyişinde etkili olacaktır.

Toplumun her kesimine hitap eden özengen müzik eğitimi kurumları, ihtiyaç duyan her bireye özenli hizmeti sunmaktadır. Ülkemizde buna öncülük eden, Halk Eğitim Merkezleri ve Akşam Sanat Okulları, Bilim ve Sanat Merkezleri ve Özel Muhtelif Kurslar oldukça yaygın olup, bu kurumlar sayesinde bireyler isteği doğrultusunda kendilerini geliştirmektedir. Belirli bir yaş sınırlaması olmaksızın her bireye kucak açan Halk Eğitim Merkezleri eğitim alan ve kurs açmak isteyen bireylere meslek edindirme kurslarıyla da bir gelir imkanı sağlamaktadır. Üstün yetenekli bireylerin tanınıp, özel yeteneklerini geliştirmesine fırsat tanıyan Bilim ve Sanat Merkezleri ise bireye bu konuda özel bir fırsat sunmaktadır. Yine toplum tarafından büyük ilgiyle karşılanan Özel Muhtelif Kurslar ise, hobi amaçlı özengen müzik eğitimi almak isteyen bireylerin istediği alanda kendilerini geliştirmesine ve isteği doğrultusunda bu alanda profesyonelleşmesine olanak sağlamaktadır.

1.3.1. Halk eğitim merkezi ve akşam sanat okulu

Yıldırım' a (2009: 143-145) göre, Cumhuriyet' in ilk yıllarında halk eğitimi hareketi olarak ülke düzeyinde başlatılan yaygın eğitim; hayat boyu eğitimin alt sistemi ve ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiş ve planlı kalkınma dönemine geçilen 1960'lı yıllarda yine yaygın eğitim adıyla genişletilerek anılmıştır. Yaygın eğitim faaliyetlerinin en büyük sunucusu olan Halk Eğitimi Merkezleri, en kapsamlı teşkilat ağına sahip kurumlardır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasıyla ülkede başlatılan okuma yazma sorununu çözümüleme, milli kültürü yaygınlaştırma, cumhuriyet ülküsünü ve Atatürk ilkelerini benimsetme çalışmalarının bir uzantısı olarak ve halk evlerinin boşluğunu kapatmak üzere 1953' te açılmaya, 1956' da yaygınlaşmaya başlanmıştır. Hayat boyu eğitim, hayat boyu öğrenme, yetişkin eğitimi, sürekli eğitim gibi kavramların ortaya çıkmasıyla beraber önem ve öncelik kazanan Halk Eğitim Merkezleri kurumsal yapılarının üzerinde oluşan bir yoğunlaşmayla dikkatleri üzerine çekmeye başlamıştır. Bu gelişmeyle birlikte ortaya çıkan bu isimler öneri niteliğinde Eğitim Şuralarına sunulmuş ve taraflarınca detaylı olarak tartışılmıştır. Fakat toplumca benimsenen ve kurulduğu

günden bugüne kadar aynı isimle faaliyetlerini sürdüren “halkevi” ve “halk eğitimi” kavramlarının değiştirilmesinde bir fayda olmadığı düşüncesine varılmıştır.

Günümüzde bireyler, örgün eğitim yoluyla edinilememiş, yeterince kazanılamamış bilgi- becerileri tamamlamak amacıyla veya hobi isteğiyle gelip, gelişmek istediği alanlar için bu kurumlara başvurmaktadır.

“Eğitim faaliyeti yapma” ve “eğitim faaliyetlerinin yapılmasını sağlama/destekleme” gibi iki ana görevi bulunan bu merkezler;

- Çocuk, genç ve yetişkin bireylerin ekonomik verimliliklerini artıracak bilgi ve beceriler kazandırmak,

- Değişen toplumsal ve ekonomik rollere uyumlarını desteklemek,

- Değişen eğitim ihtiyaçlarını karşılamak,

- Çocuğun kişilik gelişiminde önemli bir rolü olan aileyi bilgilendirerek güçlendirmek,

- Örgün eğitim yoluyla edinemediği ya da yeterince elde edemediği imkanlardan yararlandırmak,

- İş öncesi veya iş başında eğitimler düzenlemek,

- Yaşam boyu eğitim anlayışıyla eşit fırsat ve olanaklar yaratmak,

- Toplumda katılımcı, paylaşımcı bir demokrasi kültürünün yerleşmesi için bireyi hak ve sorumlulukları konusunda güçlendirecek programlar sunmak,

- Diğer resmi ve özel kurum ve kuruluşlar ile gönüllü kuruluşların halka açık düzenledikleri yaygın eğitim amaçlı etkinlikleri koordine etmek amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından il ve ilçelerde açılmaktadır (Yıldırım, 2009: 143).

Celep’ e (2003: 9) göre, halk eğitimin temel işlevleri; mesleki bilgi ve beceri kazandırma, kişisel gelişmeyi sağlama, toplumsallaşmayı sağlama olarak ifade edilmektedir.

Belli programlar kapsamında eğitimi gerçekleştirilen bu kurumlar, bireysel gelişime ve toplumsal bütünleşmeye katkı gösteren, milli değerlerimizin kavranmasına öncülük eden ve özellikle toplumumuzun sosyal açıdan daha canlı bir hal almasında etkin rol oynamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ana hizmet birimlerinden biri olan "Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü" tarafından yürütülen Halk Eğitim Merkezleri'nin; bireylerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda başvurdukları, mesleki, sosyal ve kültürel amaçlı açıldığı bilinmektedir.

Bu kursların işleyişi ve kursların düzenlenmesinde dikkat edilen bazı hususlar şu şekildedir; açılan kurslara kabul işleminde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olma şartı aranmakta ve 18 yaşından küçük olan bireylerden velisinin yazılı izni istenmektedir. Bireyler kurs başvurularını bireysel olarak yapabileceği gibi, bilişim teknolojilerinden faydalanarak da yapmaktadır. Devamsızlık süresi kurs süresinin 1/5 oranını geçmesi hâlinde, kursiyerler devamsız ve başarısız sayılırken, modüler kurslarda ise, devamsızlık süresi modül süresinin 1/5 oranını geçmemelidir. En az 12 kişilik grup ile açılan ve kişisel gelişim, sosyal-kültürel, mesleki ve teknik, sanatsal ve sportif alanları kapsayan bu kurslar, öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programlarına uygun olarak açılmaktadır. Hafta sonları da dâhil olmak üzere yıl boyu devam eden bu kurslar Millî Eğitim Müdürlüğü'nün onayı ile çalışma süreleri günde 8 saati aşmamak üzere, saat 22.00'ye kadar gerçekleştirmektedir. Görevlendirilen ücretli usta öğreticilerin haftalık çalışma süresi en fazla 40 saat olup, programların hangi gün ve saatte yapılacağı, kurs yeri, kursiyerlerin durumları ve uygulanacak program dikkate alınarak belirlenmektedir. Değerlendirme birden fazla sınav şekliyle yapılmakta, sınavı yapılan kursun puanı bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenmekte ve belirlenen puan, bireyin başarı puanı olarak değerlendirilmektedir. Modüler eğitim uygulanan programlarda ise, her modülün sonunda başarı değerlendirmesi yapılmakta ve puanlar elektronik ortamda sisteme girilmektedir. (MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği). (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/04/20180411-13.htm>).

1.3.2. Bilim ve sanat merkezi (BİLSEM)

Toplum içinde ayrıcalıklı yere sahip olan üstün zekalı bireylerin belirlenmesi, yeteneklerinin keşfedilip geliştirilmesi oldukça önemlidir. Ülkemizde üstün yetenekli bireylere eğitim veren birden fazla kurum bulunup, en önde geleni ise Bilim ve Sanat Merkezleri'dir. Örgün eğitimine devam eden ve özel yetenekli olduğu düşünülüp,

uzmanlarca tanılanan öğrencilerin, yeteneklerini geliştirmek ve bunu üst seviyeye çıkarmak amacıyla bireylere okul eğitiminin gerçekleştiği saatler dışında bu kurumlarda destek eğitimi verilmektedir. BİLSEM olarak da anılan Bilim ve Sanat Merkezleri'nin örgün okullara bir seçenek olmadığı ve örgün eğitim kurumlarına destek eğitimi veren bağımsız özel eğitim kurumu olduğu bilinmektedir.

Dönmez' e (2004: 69) göre, programlı bir eğitim kapsamına alınmayan ama özel eğitim kapsamında üstün yeteneklilere verilen bu eğitimlere, ilk olarak 1993 yılında Bilim ve Sanat Merkezlerinin açılmasıyla birlikte başlanmıştır. Ülkemizde üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili uygulanan projeler içerisinde en kapsamlı proje Millî Eğitim Bakanlığı'nın Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermekte olan Bilim ve Sanat Merkezleridir.

Su, Sağlam ve Mutlu' ya (2017: 93) göre, Bilim ve Sanat Merkezleri'nin verdiği eğitimlerin, örgün yapının en yaygın kurumları olan okullardan oldukça farklı olduğunu düşünmektedir. Okullarda verilen eğitim sonrasında bilgilerin değerlendirilme sürecinde öğrenciler sınavlardan yüksek not alma ve sınav geçme endişesi taşırken; Bilim ve Sanat Merkezleri'nin eğitim metotlarında asla akademik bilgiyi sınav ve buna benzer süreçler için kullanmak yoktur. Okullarda öğrendikleri bilgilerin sınanması sonucunda bir üst sınıfa veya bölüme geçen öğrenciler yerine, bu kurumlarda öğrencilerin yetenek alanlarında proje tabanlı öğretim modeli ile eğitim almaları sağlanmakta ve öğrencilerden istenilen niteliklere uygun projeler gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Tanılanan öğrenciler, ilkokul 2. sınıfta eğitime başlayıp bu kurumlarda 12. sınıfa kadar eğitim görebilmektedir.

Müzik alanlarında özel yetenekli olduğu düşünülen ve Bakanlıkça belirlenen tanılama yaşı ve sınıf seviyesine uygun olan öğrencilerin, BİLSEM' lere aday gösterilmesi ile ilgili işlemler, Bakanlıkça yayımlanan tanılama takvimi doğrultusunda yürütülmektedir. Özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencilerin tanılamaları ile ilgili işlemleri yürütmek üzere oluşturulan komisyon BİLSEM' lerin ve diğer okul/kurumların ilgili alan öğretmenlerinden olmak üzere 5 asil üyeden oluşmakta ve yedek üye belirlenmektedir. Aday gösterilen öğrencilerin bireysel incelemeleri Bakanlıkça belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılmaktadır. Komisyon tarafından özel yetenekli olarak tanılananlar bir eğitim ve öğretim yılında özürsüz devamsızlık sürelerinin eğitim süresinin %30'unu geçmemelidir. Mazeret göstermeksizin devamsızlık sınırını aşanların

kaydı dönem sonunda silinmektedir. Eğitim, öğrencinin örgün eğitiminin gerçekleştiği saatleri dışında planlanmaktadır. BİLSEM’ de özgün ürün, proje ve üretimlerin gerçekleşmesi için öğrencilerin yeteneklerine uygun proje tabanlı, disiplinler arası, zenginleştirilmiş, farklılaştırılmış eğitim programı uygulanır ve eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir. Eğitimler bireysel veya grup eğitimi şeklinde yürütülmektedir. Eğitim ve öğretim etkinlikleri Bakanlıkça hazırlanan ortak yıllık çalışma takvimine göre yürütülmektedir. Eğitim programları hazırlanırken üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesini sağlayan etkinliklerin planlanmasına ve uygulanmasına dikkat edilmektedir. Öğrenciler temel alanlarda öngörülen ders/etkinlikleri öngörülen sürelerde almak şartıyla; seçmeli alan ders/etkinlik/yetenek geliştirme atölyelerinden haftada en az birini, en az 2 ders saati olarak alabilmektedir. Veli tarafından seçilen seçmeli alanların eğitim programları öğrencilerin yaş ve bilişsel düzeylerine uygun olarak ilgili öğretmen tarafından hazırlanmakta ve BİLSEM yönetimince onaylandıktan sonra uygulanmaktadır (MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi). (http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf).

1.3.3. Özel muhtelif kurslar

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yetkili müfettişlerin periyodik denetimleri ile devamlılık gösteren Özel Muhtelif Kurslar, özengen müzik eğitiminin en çok rağbet gören kurumları arasındadır. Özel kurum olmalarına rağmen yasal kurallar çerçevesinde işletilen bu kurumlar, başvuran bireyler tarafından ve eğitim için büyük rol oynamaktadır. Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği’ ne göre, özengen müzik eğitimi veren bu kurumlarda, Bakanlıkça onaylanan öğretim programları uygulanmaktadır. Meslek edindirme ve mesleki gelişim kursları, kişisel gelişim kursları ve hizmet içi eğitim merkezlerinde olduğu gibi yetenek kurslarını da içeren bu kurumlar, eğitimi verilen programa uygun, programı destekleyen yirmi ders saatini geçmeyen kurs faaliyeti dışındaki diğer etkinliklerin programları düzenlenmekte ve Millî Eğitim Müdürlüğünce uygun bulunması durumunda uygulanmaktadır. Kişilerin, sanatsal ve sportif alanlarda Bakanlıkça belirlenmiş uygun eğitim ortamlarında, öğrenim seviyelerine, ilgi ve isteklerine uygun öğretim programları doğrultusunda, bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerini geliştirdiği, serbest zamanlarını değerlendirdiği çeşitli kurslar özel öğretim kurumları kapsamında işlenmektedir (MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği).

https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/25111828_Ozel_Ogretim_Kurumlari_Yonetmeligi_19022020.pdf).

Karan' a (2011: 8-9) göre, okul dışı müzik eğitiminin en etkin yapıldığı ortamların başında bulunan bu kurumlar, örgün eğitimden yararlanamayan farklı yaş gruplarındaki bireylere eğitim imkânı sunmalarından dolayı, bu konuda değerli bir konuma sahiptir. Çalışma biçimi ve hizmet koşulları önceden belirlenmiş olan bu kurumlar, özengen müzik eğitimi almak isteyenlere kendi koşulları ölçüsünde önemli olanaklar sunmakta ve öğrencilerin yaş ve seviye gruplarına göre de dersler yapmaktadır. Başta yeni başlayanlar olmak üzere bu alanda düzeylerini daha çok yükseltmek isteyenler, bu kurumlardan faydalanmaktadır. Müziği bilinçli yapanların artmasıyla birlikte günümüzde sayıları giderek artan ve kitleler tarafından ilgi gören bu kurumların, özengen müzik eğitime katkı sağlayabilmesi için iyi işletilmesi ve eğitim kalitesinin yüksek olması gerekmektedir. Mesleki yönden veya hobi amaçlı özengen müzik eğitimi destekleyen bu kurumlar, müziği amatörce düşünenlere ve ileride profesyonel olmayı tasarlayanlara imkân sunmaktadır.

Bireylerin müzik aracılığıyla kendilerini geliştirmesinde önemli bir rol üstlenen özengen müzik eğitimi, bireye belirli müziksel davranışları kazandırarak; bireyin bu alanda kendini keşfetmesine ve yeteneklerini üst seviyeye çıkartıp bu süreçte ilerlemesine katkı sağlamaktadır. Bireylerin bu kurumlarda iletişim ve etkileşimle beraber sosyalleşmesi toplumsal açıdan büyük rol oynamaktadır. Bu sosyalleşmeyle birlikte bireyin, kendisine olan güveninin ve özsaygısının arttığı görülmekte; birey müzik eğitiminin içinde kendini daha rahat hissedip, ifade özgürlüğü ve dinamiklik kazanmaktadır. Bir enstrüman çalarken veya bir şarkı söylerken kendini müziğe veren bireyin duygusal ve psikolojik açıdan da rahatladığı gözlenmektedir.

1.4. İlgili Araştırmalar

Günümüzde ülkemizin hemen hemen her ilinde özengen müzik eğitimi veren kurumlar açılmakta ve faaliyetlerini sürdürmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda farklı illerdeki özengen müzik eğitimi veren kurumları konu alan araştırmaların olduğu görülmüştür.

Özengen müzik eēitimi, örgün eēitimin aksine herhangi bir zorunluluk olmaksızın ve hobi amaçlı gerçekleştirilen bir eēitim olmasından ötürü bireylerin özengen müzik eēitimi veren bu kurumlara daha büyük bir istekle geldiēi düşünülmektedir. Karakoç ve şendurur (2014), Ankara’ da bireylerin özengen müzik eēitimine büyük bir oēunlukla kendi istekleri ve ilgileriyle, bir kısmının ise, arkadaş ve aile etkisiyle başladığını ve genel müzik eēitimlerinin yanında özengen müzik eēitimine müziksel kişilik geliştirerek başladıklarını saptamıştır. Yine benzer araştırmada (Karan, 2011), Ankara’ da özengen müzik eēitimi veren kurumlarda çalgı eēitimi alan  ērencilerin, eēitime oēunlukla kendi istekleri ve ailelerinin teşviki ile başladıklarını, severek ve isteyerek devam ettiklerini ve zorunlu olmadıkça devamsızlık yapmadıklarını belirtmektedir.  ērencilerin çalgı eēitimine başladıktan sonra kendi dinledikleri müzik dışındaki müzik türlerine de ilgi duymaya başladıklarını ve çevrelerindeki müzik etkinliklerine katılımların arttığını, ileride m ziēe meslek olarak yönelme düşüncesinde olduklarını ve  ērenci velilerinin de çocuklarının ileride m ziēi meslek olarak seçmesini tercih ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

T zlin (2019), Denizli ve İzmir’de özengen müzik eēitimi veren kurumların uyguladıkları eēitim programlarına, ders içeriklerine ve yeterliliklerine genel anlamda olumlu görüşlerin olduēunu ve özel yetenek sınavlarına hazırlık aşamasının temel eēitimini oluşturan işitme okuma yazma eēitimine kurumların yeterince önem verdiēi, işitme okuma yazma eēitimi kadar çalgı ve ses eēitimi derslerine de gerekli önemi verdiklerini saptamıştır. Aksine Tepeli ve Yüksel (2020), Ankara’da özengen müzik eēitimi veren kurumlarda, müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eēitiminin düşük düzeyde verildiğini ve katılım düzeylerinin düşük olduēunu; kurumlarda ses eēitiminin orta, koro eēitiminin çok düşük düzeyde verildiğini, Konservatuar, Güzel Sanatlar Lisesi ve Eēitim Fakülteleri’nin Müzik  ēretmenliēi Anabilim Dallarına  ērenci yerleştirebilme oranının düşük düzeyde olduēunu saptamıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda genel olarak kurumlarda çalgı eřitliliēinin zenginlik g sterdiēi anlaşılmakta; bazı araştırmalar ise, özellikle baēlama enstrümanının özel bir ilgi görmesine ve bunun bölgeden kaynaklı olabilmesine vurgu yapılmıştır. Bu kurumlar Malatya’ da İmik ve Dönmez (2017), Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır’ da Sarı (2021) ve Kahramanmaraş’ ta Turan ve Yüksel (2018) şeklinde dir.

Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda gerçekleştirilen bazı araştırmalar sonucunda çeşitli sorunlara rastlanmıştır; Tokatlı (2020), İstanbul, Konya, İzmir, Ankara, Amasya, Antalya, Balıkesir, Batman, Çanakkale, Denizli ve Kocaeli’ de öğrencilerin yaşadığı teknik problemler, kullanılan öğretim yöntemi, öğrenci performansları, çalışılan kurumun işleyişi ve öğrenci ailelerine ilişkin çeşitli problemler yaşadıklarını; Hancıoğlu (2010), Ankara’ da kurumlarda ortak bir eğitim anlayışı ve öğretim programının olmadığını, kurumlarda çalışacak kişilerin genellikle mesleki deneyimlerine bakılarak alındığını; Tepeli ve Yüksel (2020), Ankara’ da teoride ve uygulamada birçok sorunla karşılaşıldığını ve bu konuda müfredat yetersizliği ve eski olmasını, müfredatı izlemede ve uygulamada yetersizliklerin olmasını, araç-gereç ve zaman konusundaki sorunları; Sarı (2021) ise, Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır’ da kurumların fiziki donanım ve ortam yetersizliği, kadro yetersizliği ve az tercih edilme konusunda sorun bildirdiklerini saptamıştır. Bu hususta Özdek (2006), İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Denizli, Bursa, Adana, Ordu, Konya, Trabzon, Samsun, Manisa, Isparta, Mersin, Kars ve Balıkesir’ de özengen müzik eğitimi veren kurumların bir araya gelerek kendi kendilerini denetleme sistemini de içeren bir ortak yapıda örgütlenmesinin, bu kurumların salt ticari kaygılardan oluşan yaklaşımlardan arındırılmasının ve nitelikli bir özengen müzik eğitimi için alanında yeterli birikime sahip eğitimcilerin bulunduğu bir istihdam ortamının yaratılmasının gerekliliğine değinmiştir.

1.5. Problem Durumu

Müzik ve müzik eğitiminin bireyler üzerindeki olumlu etkisi alan yazında farklı bakış açılarıyla ifade edilmektedir. Ülkemizde bireylerin bu eğitim olanaklarından faydalanabilmesinde ise MEB’e bağlı yaygın eğitim kurumları olarak Halk Eğitim Merkezi, Bilim ve Sanat Merkezi, Özel Muhtelif Kurslar’ ın hizmet verdiği bilinmektedir. Ancak hizmet veren bu kurumların nitelik ve nicelik bakımından durumlarının hizmet verdikleri illere, kurum içi yapılarına, yönetici ve öğretmenlerine, hizmet alan bireylerin bireysel, sosyo-kültürel farklılıklarına göre birtakım değişiklikler göstermesi de doğal bir beklentidir. Bu nedenle il bazında kurumların eğitim yönelimleri, eğitimcileri, öğrencileri, çevresel ve fiziki öğretim ortamı koşullarının belirlendiği araştırmaların bu kurumların işleyişinin belirlenmesi ve geliştirilmesi bakımından müzik eğitimine, kurumlara, hizmet alan topluma katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktadan hareket ederek araştırmanın genel problemi “İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi

veren kurumların nicel ve nitel yönden durumu nedir?” olarak belirlenmiştir. Bu genel probleme aşağıdaki alt problemlerle cevap aranmıştır.

1. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların kurum türü, ilçelere göre dağılımı ve faaliyete geçme yılları ne şekildedir?

2. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların eğitim verdiği öğrencilerin yaş grubu ve öğretmen sayısı ne şekildedir?

3. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda görev yapan öğretmenlerin öğrenim durumu ve kurumda görevlendirilmelerine esas alınan ölçütlere ilişkin durum nedir?

4. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi boyutuna ilişkin durum ne şekildedir?

5. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi boyutuna ilişkin durum nedir?

6. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi ve koro eğitimi boyutlarına ilişkin durum nedir?

7. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen müzik türleri hangileridir?

8. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi kurumlarında, kurumlara talep, konser ve etkinlik verme ve etkinliklere dinleyici katılımına ilişkin durum nedir?

9. İstanbul’daki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların teoride ve/veya uygulamada yaşadığı problemler nedir?

1.6. Amaç

Özengen müzik eğitiminin yaşamımızdaki yeri ve önemine bakıldığında; bu eğitimin niteliklerinin korunması, eksik veya geliştirilmesi gereken durumlarının daha iyi bir hal alması için bu kurumlardaki durumun belirlenmesinin ve çözüm önerilerinin sunulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışma, İstanbul’daki Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı müzik eğitimi veren kurumların nicel ve

nitel yönden durumunun genel hatlarıyla değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ilgili kurumların müzik eğitime ilişkin durumunun tespit edilip değerlendirilmesi ve konuya ilişkin çözüm önerileri sunarak raporlaştırılması hedeflenmiştir.

1.7. Önem

Güzel Sanatların önemli dallarından biri olan müziğin, bir eğitim aracı olarak bireyin hayatının yanı sıra hemen her alanda yerini aldığı ve bireylerin etkileşimi ile birlikte toplumsal bütünleşmeye de katkı sağladığı görülmektedir. Okul dışında bireylere ilgi, istekleri doğrultusunda verilen ve müzik eğitiminin en aktif şekilde gerçekleştiği özengen müzik eğitimi kurumları insanlar üzerinde olumlu izler bırakmakta ve geniş kitlelerce ilgi görmektedir. Birey ve toplum üzerindeki önemi dikkate alındığında, özengen müzik eğitiminin hayatımızdaki yeri korunmalı ve daha iyi bir konuma getirilmelidir. Bundan ötürü İstanbul'daki MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların incelenmesi, araştırmaya alınması, kurumlarda verilen müzik eğitimi, müzikal çalışmalar, ağırlıklı olarak kullanılan çalgılar, verilen konserler, dinleyici katılımlarının saptanması mevcut durumun geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırma sonucunda ulaşılan verilerin, farklı illerde gerçekleştirilen araştırma verileriyle hem bölgesel hem de ülke genelinde bir değerlendirmeye varılması konusunda etkin rol oynayacağı düşünülmektedir. Yine bu araştırma sonucunda saptanan problemlerin, konuyla ilgili çözüm önerilerinin sunulması ve ilgili kurumların durumuna yönelik araştırma yapılmayan iller için bir araştırma örneği olarak da alana katkı sağlaması beklenmektedir.

1.8. Varsayım

Araştırmaya katılan yönetici veya yetkili kişilerin, hazırlanan görüşme formuna içtenlikle ve gerçeği yansıtacak biçimde cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.9. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. İstanbul ili Avrupa Yakası'nda bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren 85 kurum ile

2. Bu kurumlarda gerçekleştirilen müzik ğretim programları ile
3. Araştırma sürecinde ulaşılabilen kaynaklar ile,
4. Yüksek lisans programı için ayrılan süre ve araştırmacının sağlayabileceği maddi olanaklarla sınırlıdır.

BÖLÜM 2

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın genel problemine yanıt bulmak için izlenen yol, araştırma modeli, evren örneklem, verilerin toplanması, verilerin analizi altbaşlıklarında tanımlanmaya çalışılmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

İstanbul’ da bulunan Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmada Betimsel Tarama Modeli kullanılmıştır. “Tarama, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.” (Karasar, 2016: 109).

2.2. Evren ve Örneklem

Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu çalışmanın evrenini, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlar oluşturmaktadır. Araştırmacının kurumlara erişimi bakımından amaçlı örnekleme gidilerek İstanbul Avrupa Yakası ilçelerinde bulunan 85 kurum örneklem olarak belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’ndan gerekli izinler (EK 1), araştırma öncesi alınmış olsa da gönüllü katılım göstermeyen 1 kurum ile görüşme yapılamamış araştırma verileri 84 kurumdan elde edilen bilgiler ışığında çözümlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada veriler Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu’ndan alınan Etik Kurul Onay’ı (EK 2) sonrası gönüllü katılımcı kurumlarla yapılan nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda İstanbul ilinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlar hakkında bilgi toplamak için benzer araştırmalardan da yararlanılarak araştırmacı tarafından yeni bir görüşme formu yapılandırılmış, oluşturulan form, uzman görüşleri doğrultusunda son haline getirilmiştir.

Görüşme formunda (EK 3) 23 soru bulunmaktadır ve bazı sorular, öncül soruya evet cevabını veren kurumlarca cevaplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, İstanbul’ da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen görüşme verileri, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. “Elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen veya gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 224).

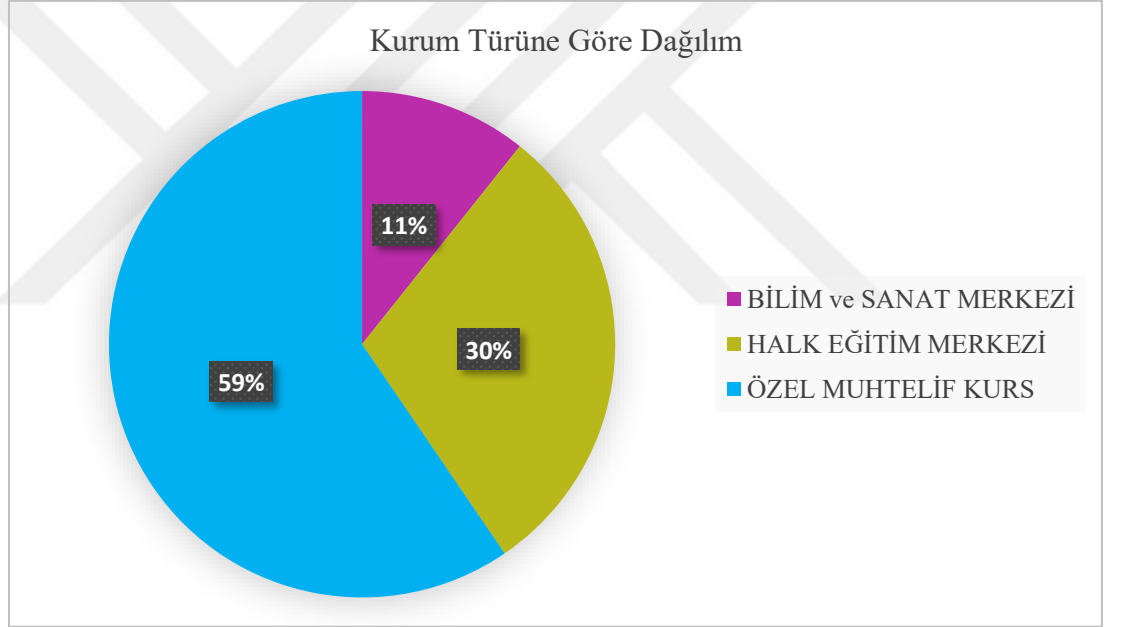
BÖLÜM 3

3.BULGULAR

Bu bölümde İstanbul ilindeki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlardan elde edilen veriler alt problemlere göre düzenlenmiş, tablo ve şekiller ile gösterilmiştir ve betimlenmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde İstanbul ilindeki MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların **kurum türü, ilçelere göre dağılımı ve faaliyete geçme yıllarının** ne şekilde olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıdaki gibidir.

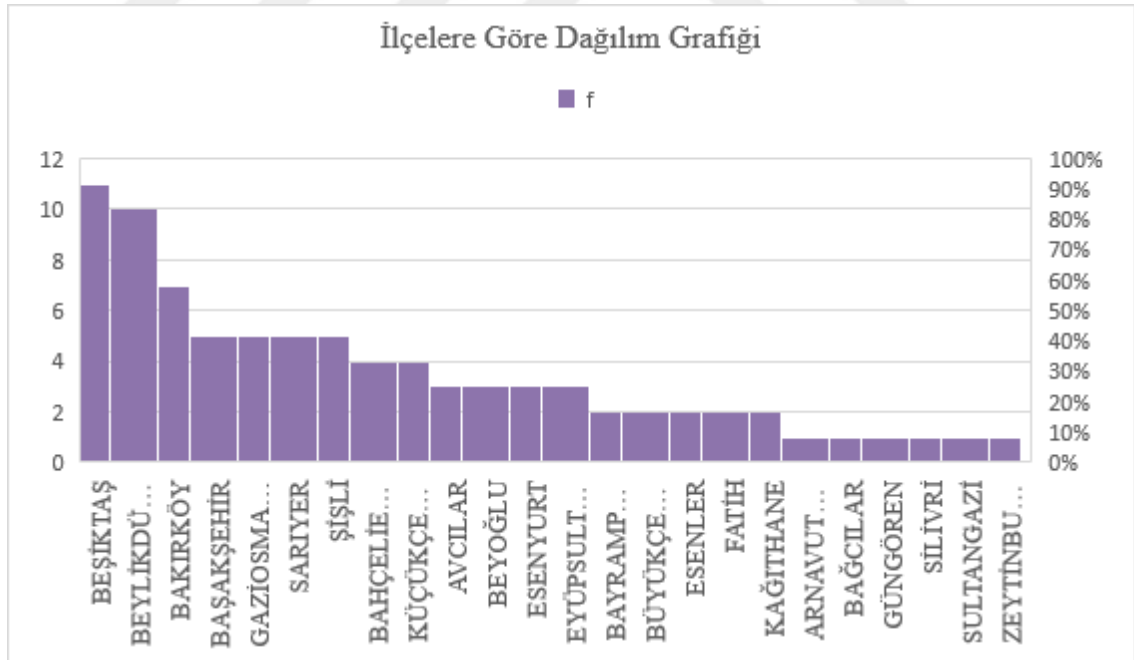

Şekil 3.1. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı

Tablo 3.1. İstanbul İlinde Bulunan MEB’e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Kurum Türüne Göre Dağılımı

Kurum Türü	f	%
Özel Muhtelif Kurs	50	59,52
Halk Eğitim Merkezi	25	29,77
Bilim ve Sanat Merkezi	9	10,71
TOPLAM	84	100

Tablo 3.1. ve Şekil 3.1. incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların, %59,52’sinin Özel Muhtelif Kurs, %29,77’sinin Halk Eğitim Merkezi ve %10,71’inin Bilim ve Sanat Merkezi olduğu görülmektedir. Bu kurumlar arasında en yüksek oranda Özel Muhtelif Kursların bulunduğu dikkat çekmektedir. Bu kursların sayısının diğer kurumlara oranla yüksek çıkması Özel Muhtelif Kurs türündeki kurumların ülkemizde özengen müzik eğitiminin durumunun niceliği ve niteliği bakımından etki gücü yüksek bir konumda olduğunu da göstermektedir.

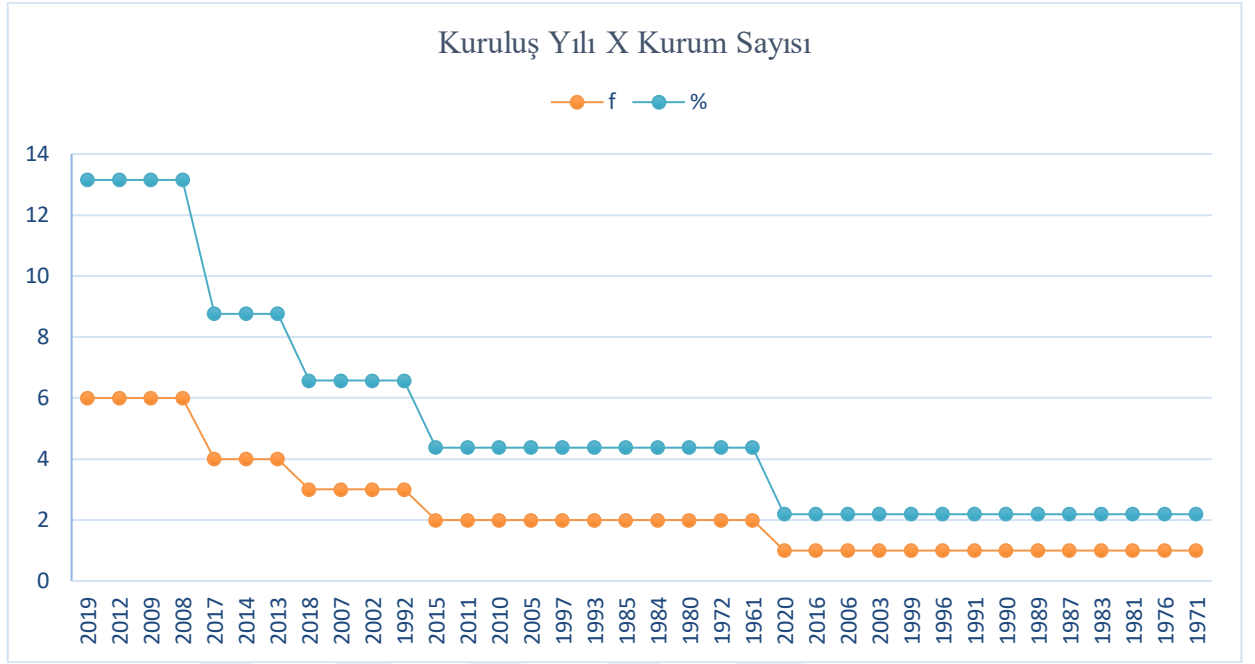
Şekil 3.2. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların İlçelere Göre Dağılımı

Tablo 3.2. Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların İlçelere Göre Dağılımı

İlçelere Göre Dağılım	f	%
BEŞİKTAŞ	11	13,05
BEYLİKDÜZÜ	10	11,9
BAKIRKÖY	7	8,33
BAŞAKŞEHİR	5	5,95
GAZİOSMANPAŞA	5	5,95
SARIYER	5	5,95
ŞİŞLİ	5	5,95
BAHÇELİEVLER	4	4,8
KÜÇÜKÇEKMECE	4	4,8
AVCILAR	3	3,57
BEYOĞLU	3	3,57
ESENYURT	3	3,57
EYÜPSULTAN	3	3,57
BAYRAMPAŞA	2	2,38
BÜYÜKÇEKMECE	2	2,38
ESENLER	2	2,38
FATİH	2	2,38
KAĞITHANE	2	2,38
ARNAVUTKÖY	1	1,19
BAĞCILAR	1	1,19
GÜNGÖREN	1	1,19
SİLİVRİ	1	1,19
SULTANGAZİ	1	1,19
ZEYTİNBURNU	1	1,19
ÇATALCA	-	-
TOPLAM	84	100

Tablo 3.2. ve **Şekil 3.2.**'de, İstanbul ili Avrupa Yakası'nda bulunan MEB' e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların ilçelere göre dağılımına bakıldığında; kurumların %13,05'inin Beşiktaş (176.513), %11,9'unun Beylikdüzü (365.572), %8,33'ünün Bakırköy (226.229), %5,95'inin Başakşehir (469.924), Gaziosmanpaşa (487.778), Sarıyer (335.298) ve Şişli (266.793), %4,8'inin Bahçelievler (592.371) ve Küçükçekmece (789.633), %3,57'sinin Avcılar (436.897), Beyoğlu (226.396), Esenyurt (957.398) ve Eyüpsultan (405.845), %2,38'inin Bayrampaşa (269.950), Büyükçekmece (257.362), Esenler (446.276), Fatih (396.594) ve Kağıthane (442.415), %1,19'unun ise, Arnavutköy (296.709), Bağcılar (737.206), Güngören (280.299), Silivri (200.215), Sultangazi (537.488) ve Zeytinburnu'nda (283.657) olduğu görülmektedir. Bu kurumların Beşiktaş, Beylikdüzü ve Bakırköy'de yüksek oranda dağılım gösterdiği; Arnavutköy, Bağcılar, Güngören, Silivri, Sultangazi ve Zeytinburnu'nda ise düşük oranda dağılım gösterdiği görülmektedir. Ayrıca özengen müzik eğitimi veren kurumların

yalnız bir ilçede olmadığı (Çatalca) ve diğer ilçelerde faaliyetini sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Şekil 3.3. Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

Tablo 3.3. Kurumların Faaliyete Geçme Yılına Göre Dağılımı

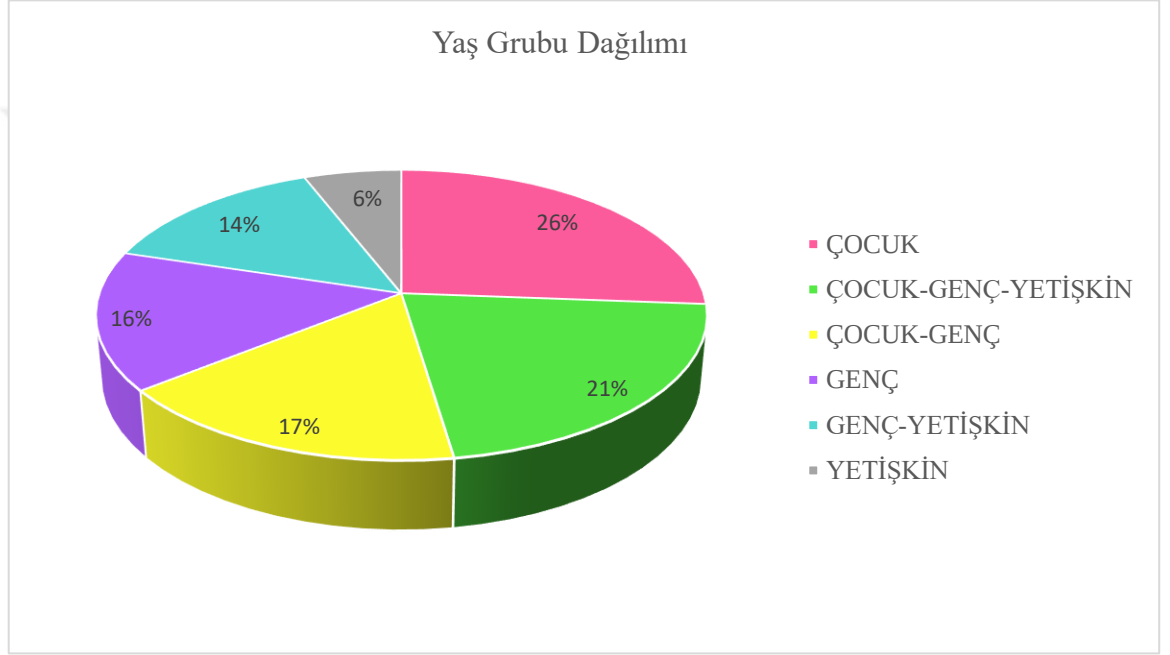
Faaliyete Geçme Yılları	f	%
2020	1	1,19
2019	6	7,15
2018	3	3,57
2017	4	4,76
2016	1	1,19
2015	2	2,38
2014	4	4,76
2013	4	4,76
2012	6	7,15
2011	2	2,38
2010	2	2,38
2009	6	7,15
2008	6	7,15
2007	3	3,57
2006	1	1,19
2005	2	2,38
2003	1	1,19
2002	3	3,57
1999	1	1,19
1997	2	2,38
1996	1	1,19
1993	2	2,38
1992	3	3,57
1991	1	1,19
1990	1	1,19
1989	1	1,19
1987	1	1,19
1985	2	2,38
1984	2	2,38
1983	1	1,19
1981	1	1,19
1980	2	2,38
1976	1	1,19
1972	2	2,38
1971	1	1,19
1961	2	2,38
TOPLAM	84	100

Tablo 3.3. ve **Şekil 3.3.** incelendiğinde, İstanbul ili Avrupa Yakası'nda bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların faaliyete geçme yılının 1961 ile 2020 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurumların büyük bir oranının 2008, 2009, 2012 ve 2019 (%7,15) 2013, 2014 ve 2017 (%4,76) 1992, 2002, 2007 ve 2018 (%3,57) 1961, 1972, 1980, 1984, 1985, 1993, 1997, 2005, 2010, 2011 ve

2015 (%2,38) 1971, 1976, 1981, 1983, 1987, 1989, 1990, 1991, 1996, 1999, 2003, 2006, 2016 ve 2020 (1,19) yıllarında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. Son on yıl içerisinde ise 34 yeni kurumun faaliyete geçtiği ve 2020’den günümüze geçen 1 yıllık sürede yeni bir kurumun faaliyete geçmediği de anlaşılmaktadır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde kurumlarda eğitim alan öğrencilerin **yaş grupları** ve **öğretmen sayılarının** ne şekilde olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıda gösterilmektedir.

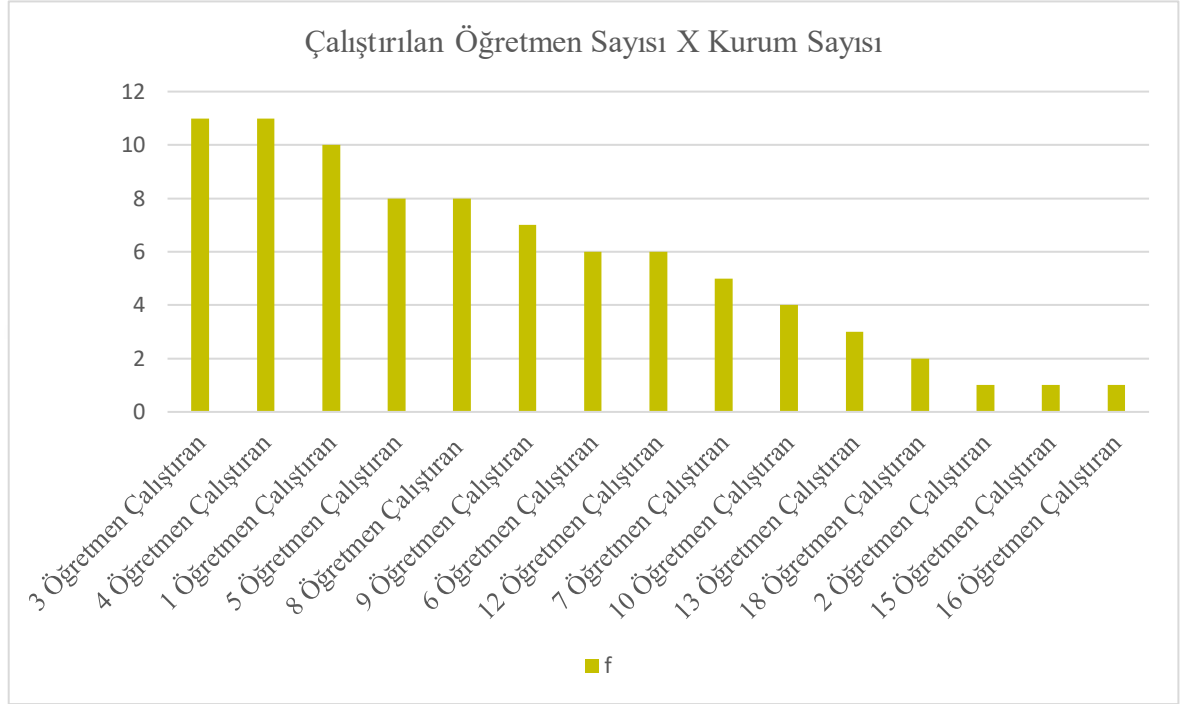
Şekil 3.4. Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo 3.4. Kurumların Hizmet Verdiği Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

YAŞ GRUBU	f	%
ÇOCUK	22	26,2
ÇOCUK-GENÇ-YETİŞKİN	18	21,42
ÇOCUK-GENÇ	14	16,66
GENÇ	13	15,47
GENÇ-YETİŞKİN	12	14,3
YETİŞKİN	5	5,95
TOPLAM	84	100

Tablo 3.4. ve **Şekil 3.4.** incelendiğinde, İstanbul ilinde bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %26,2’sinin çocuk, %21,42’sinin çocuk-genç-yetişkin, %16,66’sının çocuk-genç, %15,47’sinin genç, %14,3’ünün genç-yetişkin ve

%5,95'inin yetişkin yaş grubuna yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bu kurumların büyük bir kısmının çocuk yaş grubuna hizmet verebilen kurumlar olduğu söylenebilir. Bölgede özengen müzik eğitimi alan gruplar değerlendirildiğinde kurumların çoğunluğunun çocuk ve genç yaş gruplarına özengen müzik eğitimi alabilme fırsatı sağladığı görülmektedir.

Şekil 3.5. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

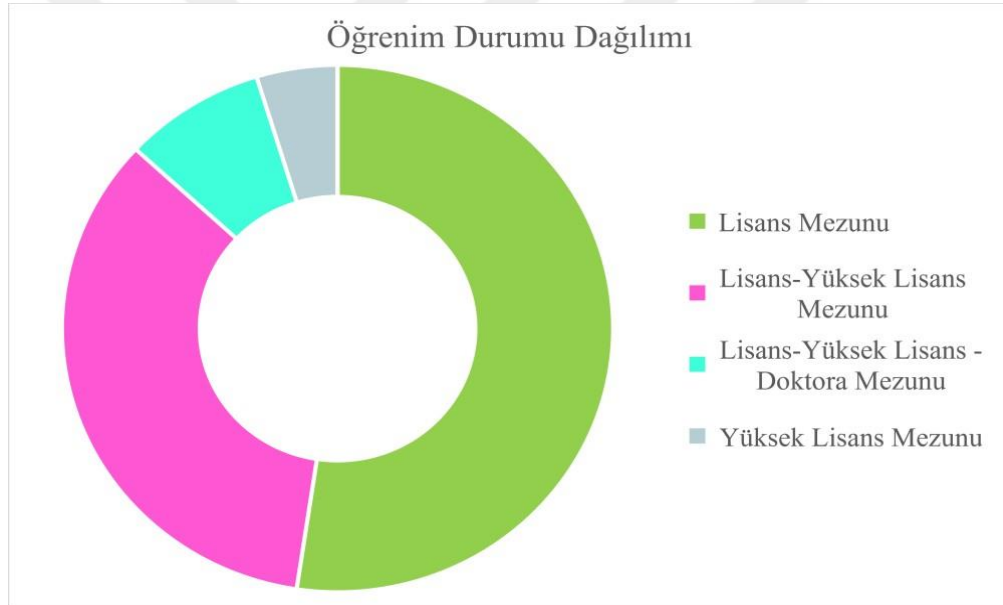
Tablo 3.5. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmen Sayısına Göre Dağılımı

KURUM	f	%
3 Öğretmen Çalıştıran	11	13,1
4 Öğretmen Çalıştıran	11	13,1
1 Öğretmen Çalıştıran	10	11,9
5 Öğretmen Çalıştıran	8	9,52
8 Öğretmen Çalıştıran	8	9,52
9 Öğretmen Çalıştıran	7	8,33
6 Öğretmen Çalıştıran	6	7,15
12 Öğretmen Çalıştıran	6	7,15
7 Öğretmen Çalıştıran	5	5,95
10 Öğretmen Çalıştıran	4	4,76
13 Öğretmen Çalıştıran	3	3,57
18 Öğretmen Çalıştıran	2	2,38
2 Öğretmen Çalıştıran	1	1,19
15 Öğretmen Çalıştıran	1	1,19
16 Öğretmen Çalıştıran	1	1,19
TOPLAM	84	100

Tablo 3.5. ve Şekil 3.5.'e bakıldığında İstanbul'da bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çalıştırdığı öğretmen sayılarının 1 ile 18 arasında değiştiği anlaşılmaktadır. MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların en büyük oranda (%13,1), 3, 4 öğretmen çalıştırdığı, ancak 1 öğretmen ile çalışan kurumların (%11,9) sayısının da yüksek olduğu görülmektedir. 1, 3 ve 4 öğretmen çalıştıran kurumların oranının yüksek olmasının, ekonomik nedenlerden kaynaklanabileceği ve bu durumun ilgili kurumlarda kadro yetersizliğini işaret edebileceği düşünülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde ise İstanbul'da bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda görev yapan öğretmenlerin **öğrenim durumu** ve **kurumda görevlendirilmelerine esas alınan ölçütlere** ilişkin durum sorulmaktadır.

Şekil 3.6. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 3.6. Kurumların Çalıştırdıkları Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU	f	%
Lisans Mezunu	44	52,39
Lisans-Yüksek Lisans Mezunu	29	34,52
Lisans-Yüksek Lisans-Doktora Mezunu	7	8,33
Yüksek Lisans Mezunu	4	4,76
TOPLAM	84	100

Tablo 3.6. ve Şekil 3.6. incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %52,39’unun sadece lisans mezunu öğretmenlerle, %34,52’sinin hem lisans hem de yüksek lisans mezunu öğretmenlerle, %8,33’ünün hem lisans hem yüksek lisans hem de doktora mezunu öğretmenlerle, %4,76’sının ise sadece yüksek lisans mezunu öğretmenler ile çalıştığı anlaşılmaktadır. Dağılıma bakıldığında ilgili kurumların daha çok lisans mezunu öğretmenler ile hizmet verdiği söylenebilir.

Şekil 3.7. Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Görevlendirilmelerinde Esas Alınan Ölçütlerin Dağılımı

Tablo 3.7 Kurumlarda Çalışan Öğretmenlerin Görevlendirilmelerinde Esas Alınan Ölçütlerin Dağılımı

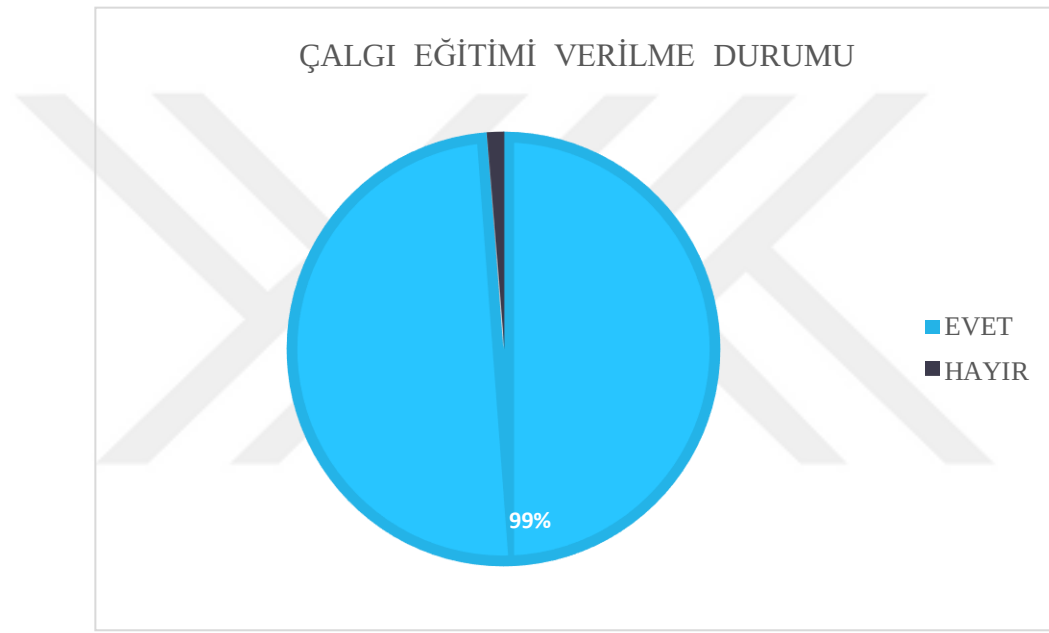
DERS GÖREVLENDİRME	f	%
Mülakat-Transkript-Referans	41	48,8
Mülakat-Transkript	21	25
Mülakat	9	10,71
Transkript	7	8,34
Transkript-Referans	6	7,15
TOPLAM	84	100

Tablo 3.7. ve Şekil 3.7. incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan öğretmenlerin %48,8’inin mülakat-transkript-referans, %25’inin mülakat-transkript, %10,71’inin sadece mülakat, %8,34’ünün sadece transkript ve %7,15’inin transkript ve referans ölçütlerine bakılarak göreve kabul edildiği anlaşılmaktadır. Eğitim süreçlerinin başarısında öğretmenlerin

büyük rolü olduğu düşünüldüğünde, kurumlarda mülakat, transkript ve referans ölçütlerinin üçünü birden gözeterek öğretmen alan kurumların çoğunlukta olmasının istenen bir bulgu olarak değerlendirildiği söylenebilir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt probleminde; İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda **çalgı eğitimi verilme durumu, eğitimi verilen çalgıların ne olduğu ve çalgılara talep durumu sorulmaktadır**. Bulgular aşağıdaki gibidir.

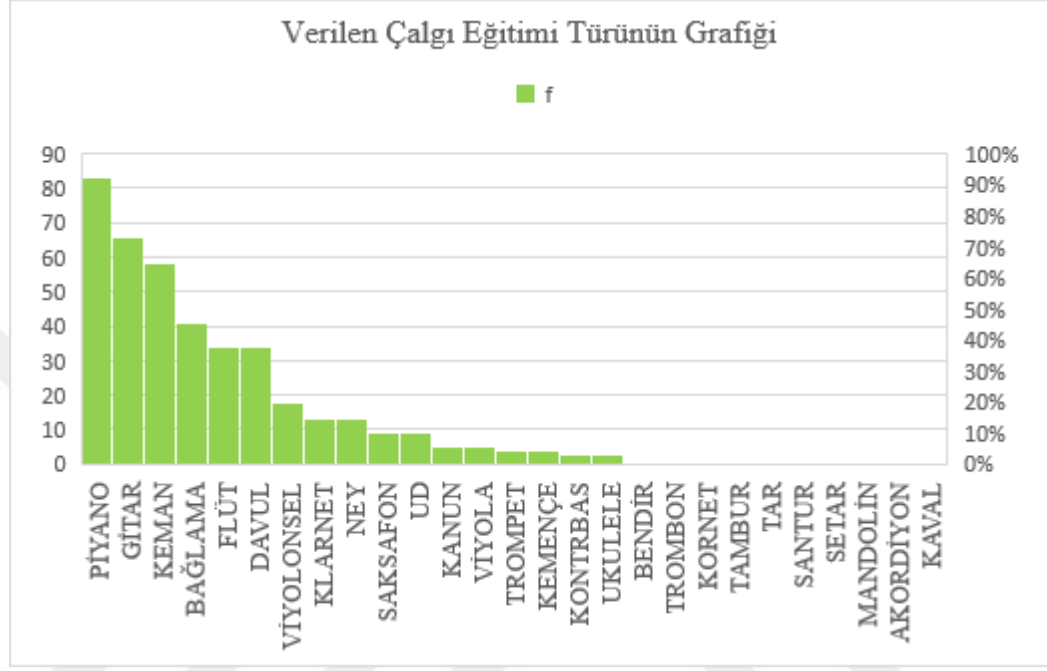
Şekil 3.8. Kurumlarda Çalgı Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 3.8. Kurumlarda Çalgı Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

ÇALGI EĞİTİMİ VERİLME DURUMU	f	%
EVET	83	98,80
HAYIR	1	1,2
TOPLAM	84	100

Tablo 3.8. ve **Şekil 3.8.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %98,80’inde çalgı eğitiminin verildiği %1,2’sinde çalgı eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır. Çalgı eğitimi verme bakımından kurumların faaliyet oranının oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Müzik eğitiminin en

yaygın boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin, Avrupa Yakası'nda yalnızca 1 kurumda verilmediği bu kurumda verilmeyişinin sebebinin ise Müzik ve Bale okulu olarak çalışıyor olmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu kurumda bale eğitimine alt yapı olabilecek boyutlarda (işitme-solfej) müzik eğitimi verilmektedir.

şekil 3.9. Eğitimi Verilen algıların Grafiği

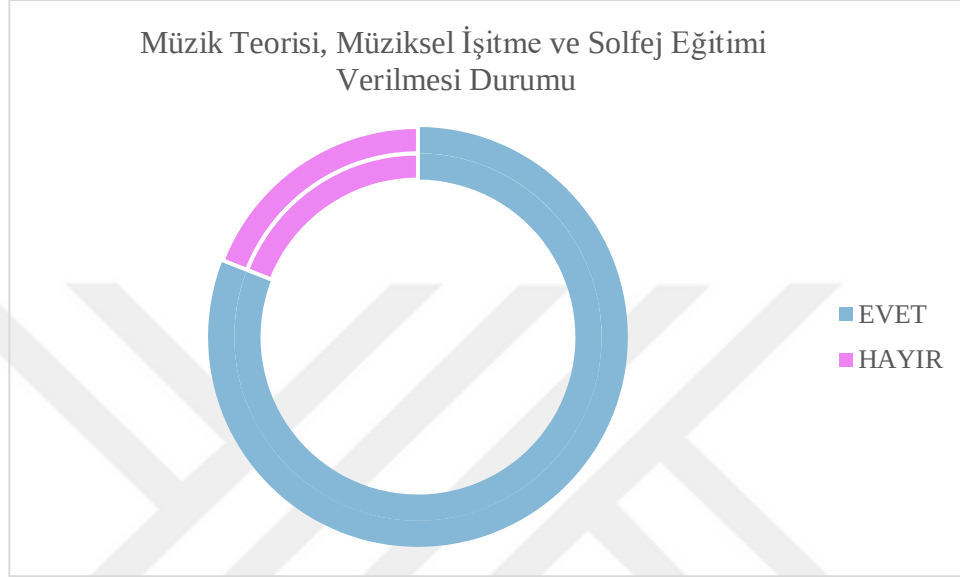
Tablo 3.9. Eğitimi Verilen Çalgıların Dağılımı

ÇALGILAR	f	%
PİYANO	83	100
GİTAR	66	79,51
KEMAN	58	69,87
BAĞLAMA	41	49,39
FLÜT	34	40,96
DAVUL	34	40,96
VİYOLONSEL	18	21,68
KLARNET	13	15,66
NEY	13	15,66
SAKSAFON	9	10,84
UD	9	10,84
KANUN	5	6,02
VİYOLA	5	6,02
TROMPET	4	4,81
KEMENÇE	4	4,81
BENDİR	2	2,4
KONTRBAS	3	3,61
UKULELE	3	3,61
TROMBON	1	1,2
KORNET	1	1,2
TAMBUR	1	1,2
TAR	1	1,2
SANTUR	1	1,2
SETAR	1	1,2
MANDOLİN	1	1,2
AKORDİYON	1	1,2
KAVAL	1	1,2

Tablo 3.9. ve **Şekil 3.9.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların sırası ile çalgı eğitimi olarak en çok; piyano (%100), gitar (%79,51), keman (%69,87), bağlama (%49,39), flüt ve davul (%40,96), viyolonsel (%21,68), klarinet ve ney (% 15,66), saksafon ve ud (%10,84), kanun ve viyola (%6,02), trompet ve kemençe (%4,81), kontrbas ve ukulele (%3,61), bendir (% 2,4), trombon, kornet, tambur, tar, santar, setar, mandolin, akordiyon ve kaval (%1,2) eğitimi verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen kurumlarda özellikle piyano, gitar, keman, bağlama, flüt, davul ve viyolonsel eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir. Bulgular çalgı çeşitliliği bakımından değerlendirildiğinde, eğitimi verilen çalgıların yeterince çeşitlilik gösterdiği ve bölgede en çok talep gören enstrümanların piyano, gitar ve keman olduğu söylenebilir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt probleminde ise, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi boyutundaki durum sorulmakta, **müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilme durumu ve eğitime talep düzeyine** ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

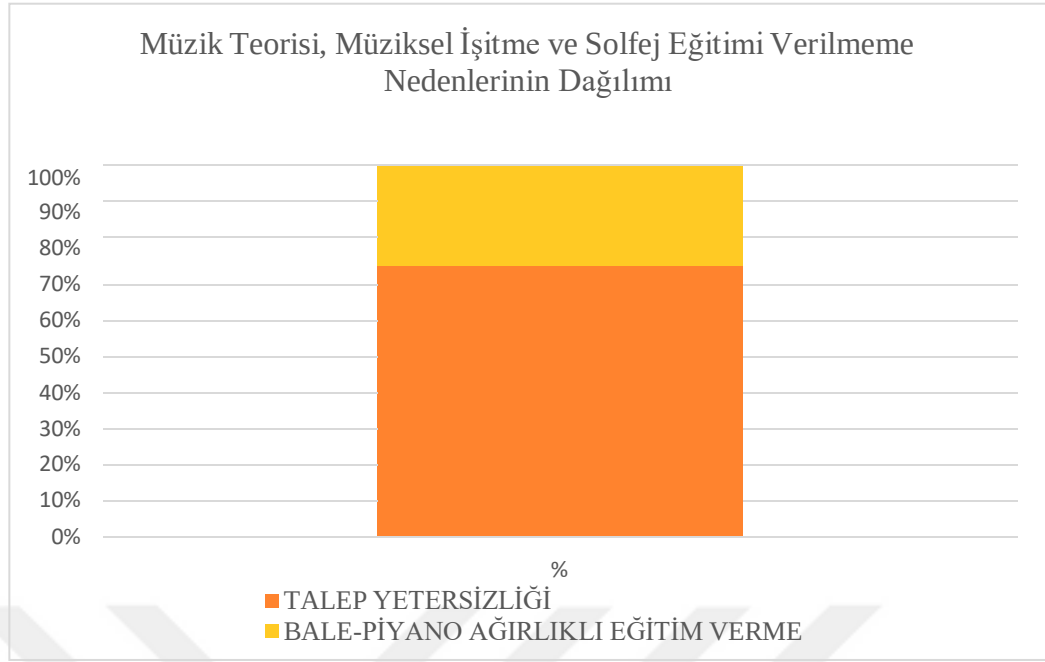

Şekil 3.10. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 3.10. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	68	80,95
HAYIR	16	19,05
TOPLAM	84	100

Tablo 3.10. ve **Şekil 3.10.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %80,95’inde müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verildiği, %19,05’inde ise müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır. Araştırma bulgularına göre incelenen 16 kurumda bu anlamda hala ihtiyaç olduğu söylenebilir.

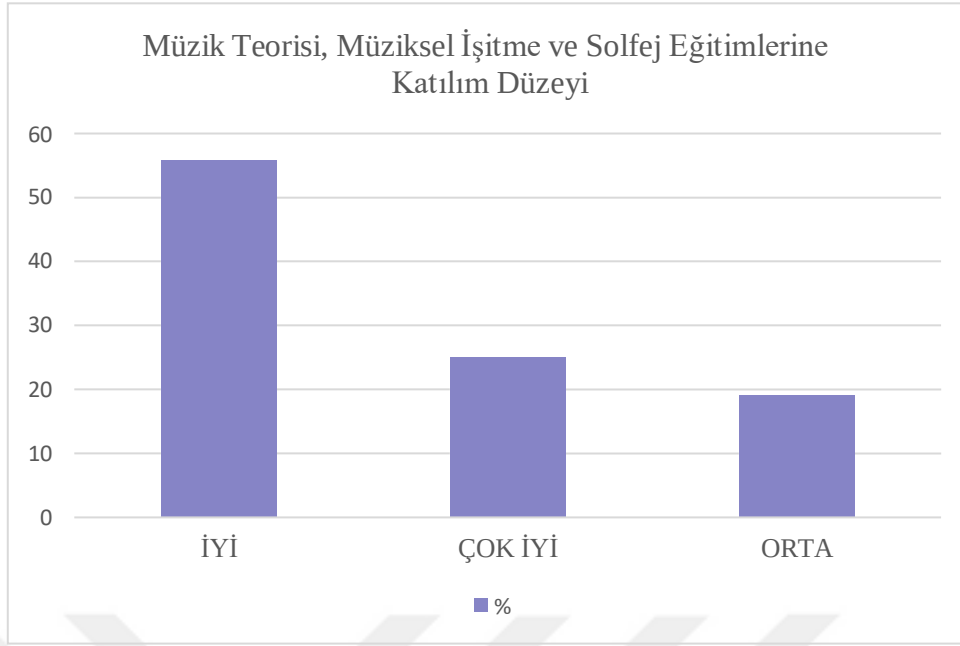

Şekil 3.11. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 3.11. Kurumların Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
TALEP YETERSİZLİĞİ	12	75
BALE-PİYANO AĞIRLIKLIL EĞİTİM VERME	4	25
TOPLAM	16	100

Tablo 3.11. ve **Şekil 3.11.** incelendiğinde, İstanbul bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlardan müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilmeyen kurumların %75’inde talep yetersizliği ve %25’inde ise kurumların bale-piyano ağırlıklı eğitim vermesi nedenleri ile bu durumu açıkladığı anlaşılmaktadır.

Şekil 3.12. Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

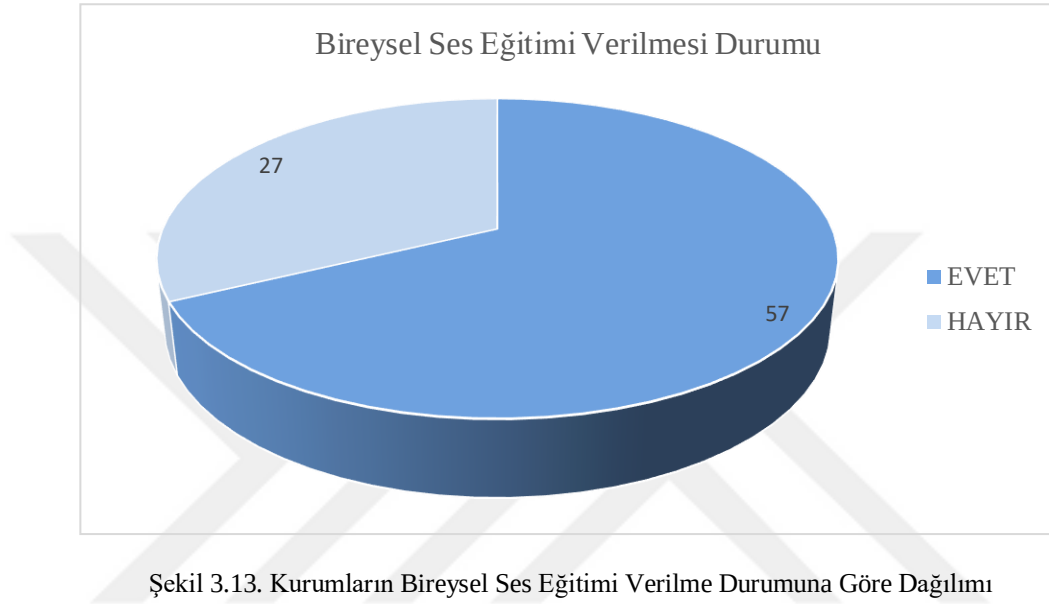
Tablo 3.12. Kurumların Verdiği Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej Eğitimlerine Katılım Düzeyi Dağılımı

KATILIM DÜZEYİ	f	%
İYİ	38	55,89
ÇOK İYİ	17	25
ORTA	13	19,11
TOPLAM	68	100

Müzik Teorisi, Müziksel İşitme ve Solfej eğitiminin verildiği kurumlarda öğrenci katılımına bakıldığında ise (Tablo 3.12. ve Şekil 3.12) kurumların %55,89’unda katılım düzeyinin iyi düzeyde, %25’inde çok iyi düzeyde, %19,11’inde ise orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi müzik eğitiminin diğer boyutlarındaki ilerlemeye de destek olan en temel boyutudur. Bu kurumların büyük bir kısmında müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılım düzeyinin, iyi düzeylerde olduğu görüldüğünden, çoğu kurumun öğrencilerine özengen müzik eğitiminin daha nitelikli olması bakımından olanak sağladığı söylenebilir.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt problemde ise; İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitimi ve koro eğitimi boyutlarına ilişkin durum sorulmakta, **ses eğitimi verilme durumu**, **koro eğitimi verilme durumu**, koro eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen **koro türünün** ne olduğuna ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

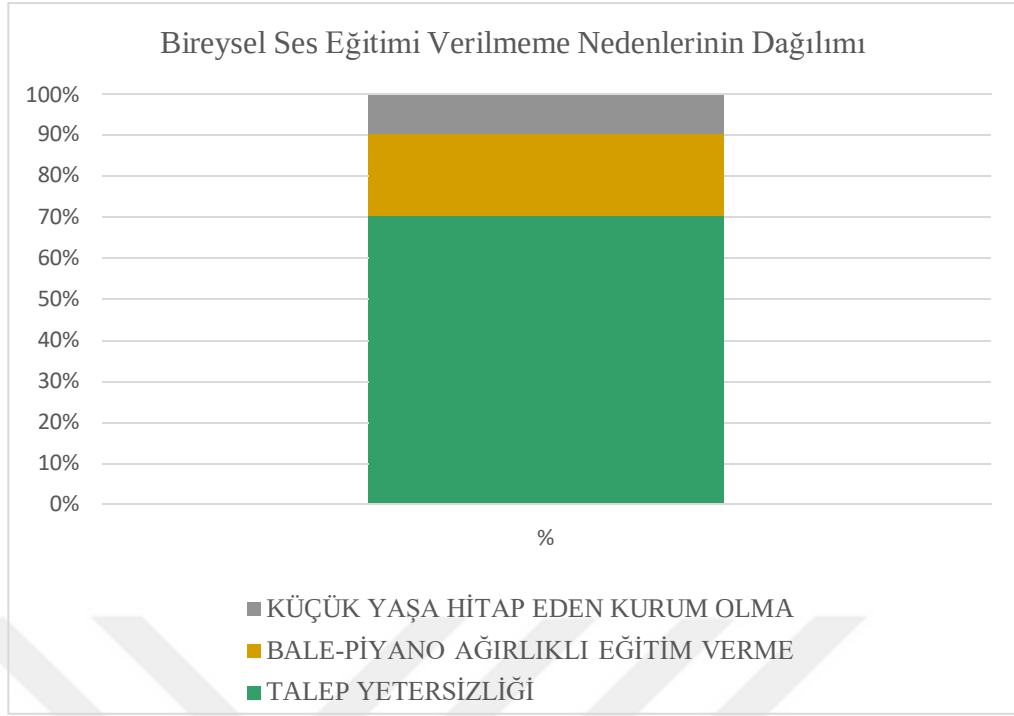

Şekil 3.13. Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 3.13. Kurumların Bireysel Ses Eğitimi Verilme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	57	67,85
HAYIR	27	32,15
TOPLAM	84	100

Tablo 3.13. ve **Şekil 3.13.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %67,85’inde bireysel ses eğitiminin verildiği, %32,15’inde ise bireysel ses eğitiminin verilmediği anlaşılmaktadır.

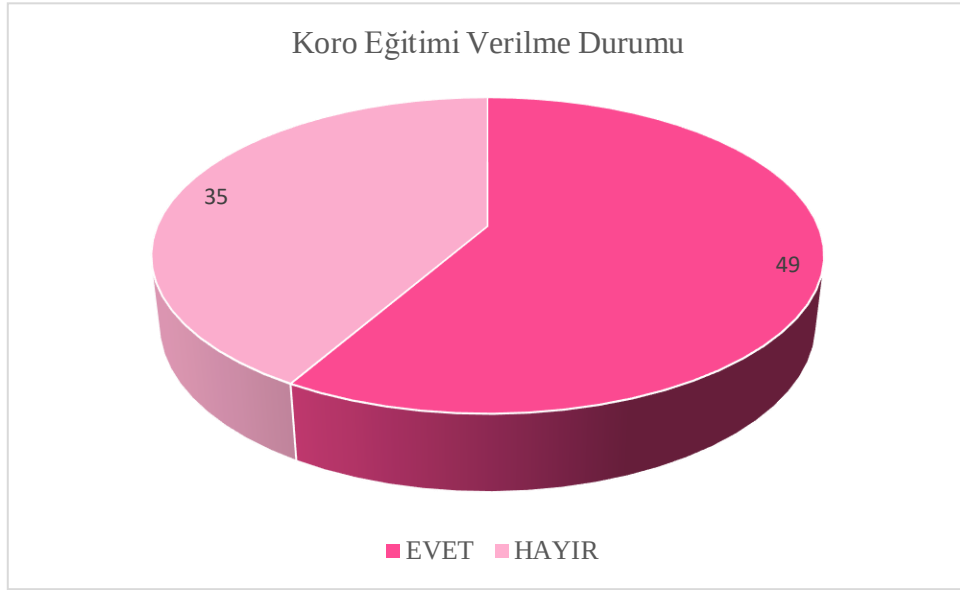

Şekil 3.14. Kurumlarda Bireysel Ses Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 3.14. Kurumlarda Bireysel Ses Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
TALEP YETERSİZLİĞİ	19	70,38
BALE-PİYANO AĞIRLIKLIL EĞİTİM VERME	5	18,51
KÜÇÜK YAŞA HİTAP EDEN KURUM OLMA	3	11,11
TOPLAM	27	100

Ses eğitimi verilmeme nedenlerine bakıldığında ise (Tablo 3.14. ve Şekil 3.14) %70,38 oranında talep yetersizliği, %18,51 oranında bale-piyano ağırlıklı eğitim verme ve %11,11 oranında küçük yaşa hitap eden kurum olma durumlarının ifade edildiği görülmektedir.

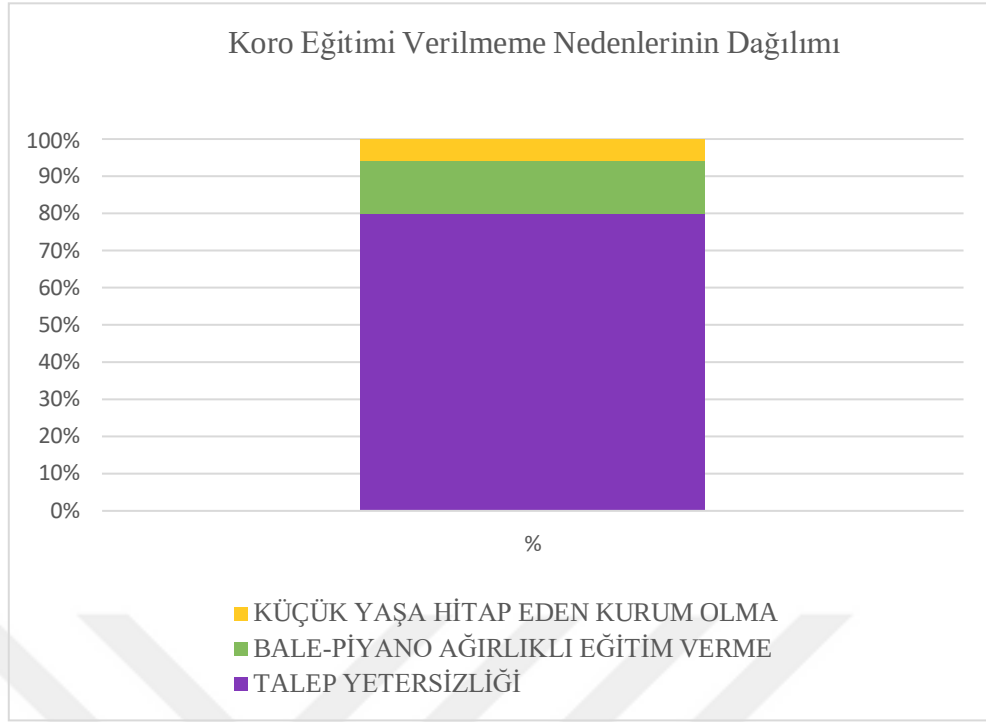

Şekil 3.15 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

Tablo 3.15 Kurumlarda Koro Eğitimi Verilme Durumu Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	49	58,34
HAYIR	35	41,66
TOPLAM	84	100

Tablo 3.15. ve **Şekil 3.15.** incelendiğinde, İstanbul ilinde bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %53,34’ünde koro eğitimi verildiği, %41,66’sında ise koro eğitimi verilmediği anlaşılmaktadır. Bölgede bulunan özengen müzik eğitimi kurumlarında halen koro eğitimine yer vermeyen çok sayıda kurum olduğu söylenebilir.

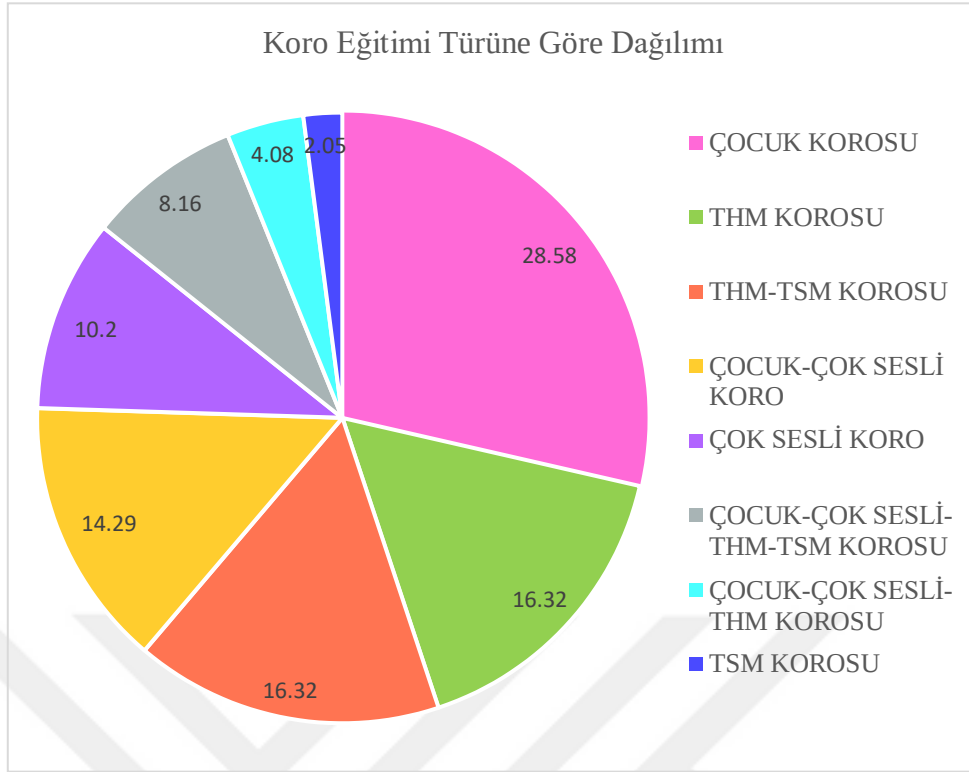

Şekil 3.16. Kurumlarda Koro Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 3.16. Kurumlarda Koro Eğitimi Verilmeme Nedenlerinin Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
TALEP YETERSİZLİĞİ	28	80
BALE-PİYANO AĞIRLIKLIL EĞİTİM VERME	5	14,29
KÜÇÜK YAŞA HİTAP EDEN KURUM OLMA	2	5,71
TOPLAM	35	100

Tablo 3.16. ve **Şekil 3.16.** incelendiğinde İstanbul ilinde bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda koro eğitimi verilmeme nedenlerinin; kurumların %80’inde talep yetersizliği, %14,29’unda kurumların bale-piyano ağırlıklı eğitim vermesi ve %5,71’inde kurumların küçük yaşa hitap eden kurum olması oluşturmaktadır.

Şekil 3.17. Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılım

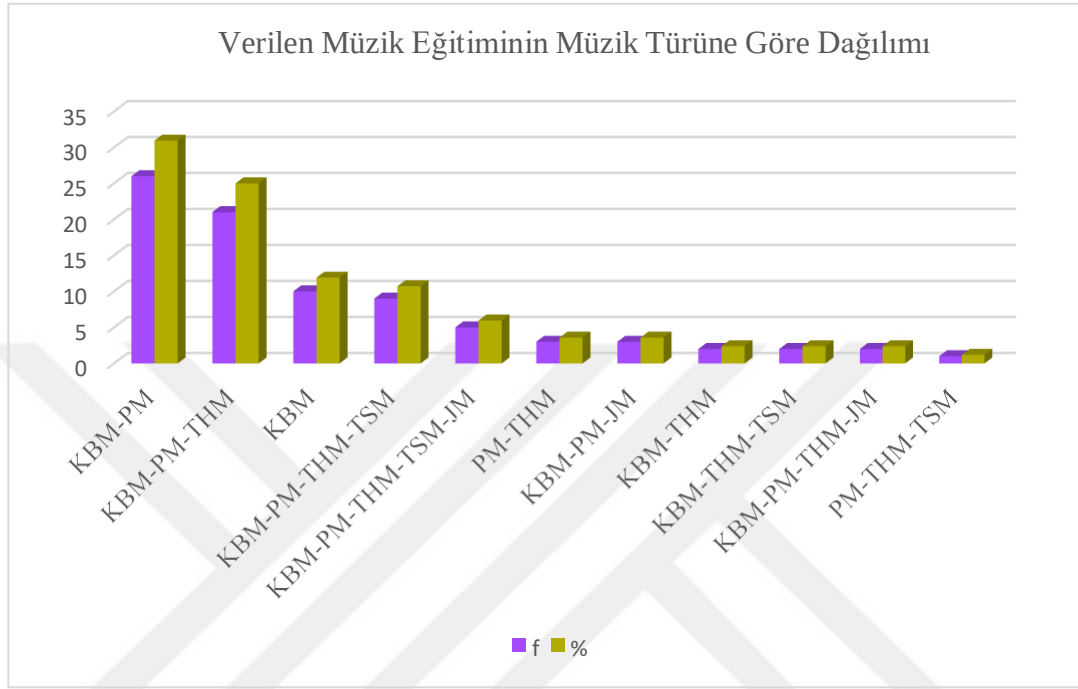
Tablo 3.17. Koro Eğitimi Veren Kurumlarda Eğitimi Verilen Koro Türüne Göre Dağılım

KORO EĞİTİMİ TÜRÜ	f	%
ÇOCUK KOROSU	14	28,58
THM KOROSU	8	16,32
THM-TSM KOROSU	8	16,32
ÇOCUK-ÇOK SESLİ KORO	7	14,29
ÇOK SESLİ KORO	5	10,2
ÇOCUK-ÇOK SESLİ-THM-TSM KOROSU	4	8,16
ÇOCUK-ÇOK SESLİ-THM KOROSU	2	4,08
TSM KOROSU	1	2,05
TOPLAM	49	100

Tablo 3.17. ve **Şekil 3.17.** incelendiğinde, koro eğitimi veren kurumların %28,58’inin çocuk korusu, %16,32’sinin THM korusu ve THM-TSM korusu, %14,29’unun çocuk-çok sesli korusu, %10,20’sinin çok sesli koro, %8,16’sının çocuk-çok sesli-THM-TSM korusu, %4,08’inin çocuk-çok sesli-THM korusu ve %2,05’inin TSM korusu çalıştırdığı anlaşılmaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda koro eğitimi veren kurumların, en çok çocuk korusu (28,58) ve en az TSM korusu (2,05) çalıştırdığı söylenebilir.

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt probleminde ise; İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda hangi **müzik türlerine** yönelik eğitim verildiği sorulmaktadır. Bulgular aşağıdaki gibidir.

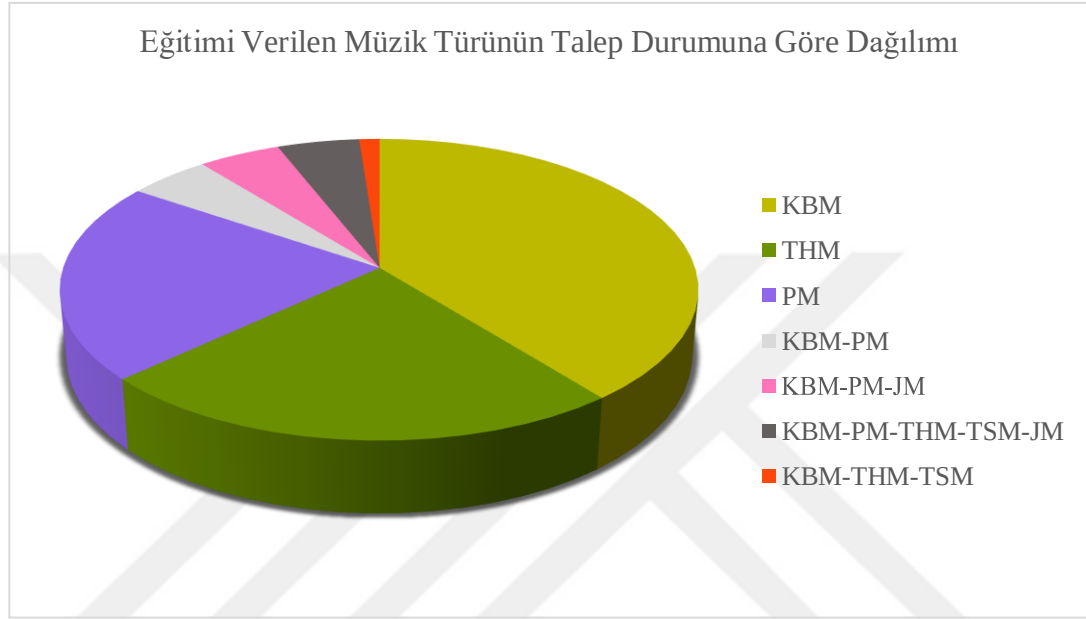
Şekil 3.18. Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

Tablo 3.18. Kurumlarda Verilen Müzik Eğitiminin Müzik Türüne Göre Dağılımı

MÜZİK TÜRÜ	f	%
KBM-PM	26	30,95
KBM-PM-THM	21	25
KBM	10	11,9
KBM-PM-THM-TSM	9	10,71
KBM-PM-THM-TSM-JM	5	5,95
PM-THM	3	3,58
KBM-PM-JM	3	3,58
KBM-THM	2	2,38
KBM-THM-TSM	2	2,38
KBM-PM-THM-JM	2	2,38
PM-THM-TSM	1	1,19
TOPLAM	84	100

Tablo 3.18. ve **Şekil 3.18.** incelendiğinde İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların, %30,95’inde klasik batı müziği-popüler müzik,

%25'inde klasik batı müziği-popüler müzik-THM, %10,71'inde klasik batı müziği-popüler müzik-THM-TSM, %5,95'inde klasik batı müziği-popüler müzik-THM-TSM-Jazz müzik, %3,58'inde popüler müzik-THM ve klasik batı müziği-popüler müzik-Jazz müzik, %2'sinde klasik batı müziği-THM, klasik batı müziği-THM-TSM ve klasik batı müziği-popüler müzik-THM-Jazz müzik, %1,19'unda ise popüler müzik-THM-TSM eğitiminin verildiği görülmektedir.

Şekil 3.19. Kurumlarda Verilen Müzik Türünün Talep Durumuna Göre Dağılımı

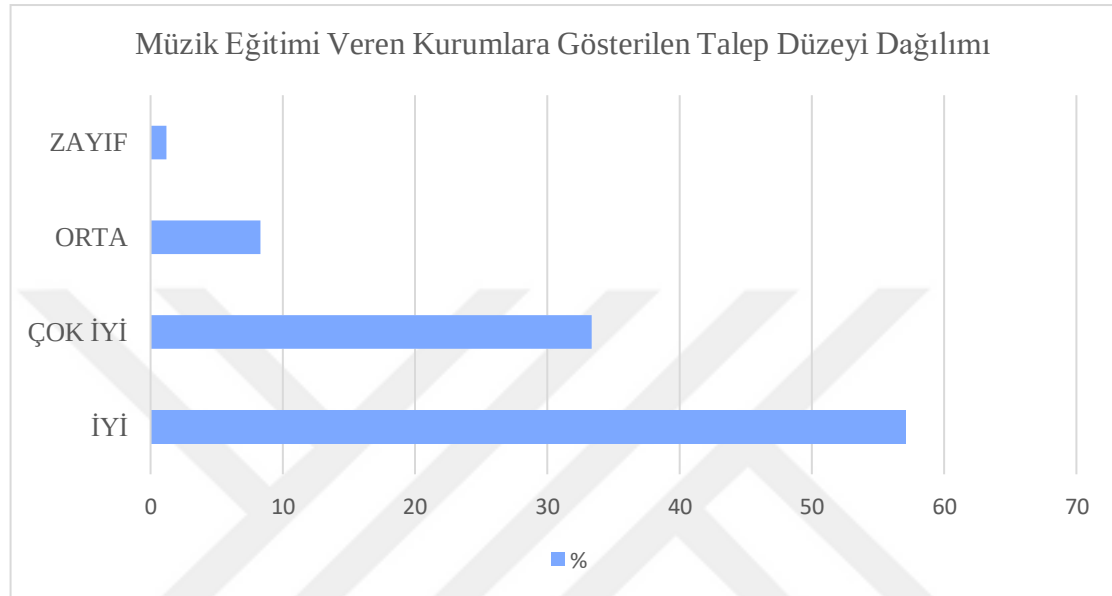
Tablo 3.19. Kurumlarda Verilen Müzik Türünün Talep Durumuna Göre Dağılımı

MÜZİK TÜRÜ	f	%
KBM	33	39,28
THM	20	23,8
PM	18	21,42
KBM-PM	4	4,77
KBM-PM-JM	4	4,77
KBM-PM-THM-TSM-JM	4	4,77
KBM-THM-TSM	1	1,19
TOPLAM	84	100

Tablo 3.19. ve **Şekil 3.19.** incelendiğinde, İstanbul'da bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda en çok; %39,28'inde klasik batı müziği, %23,80'inde THM, %21,42'sinde popüler müzik verildiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan kurumlarda, özellikle klasik batı müziği, THM ve popüler müzik eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir.

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi kapsamında; İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlara **talep düzeyi, konser ve etkinlik verme durumu ve etkinliklere dinleyici katılımına ilişkin durumun** ne olduğu sorulmaktadır. Bulgular aşağıda gösterildiği gibidir.

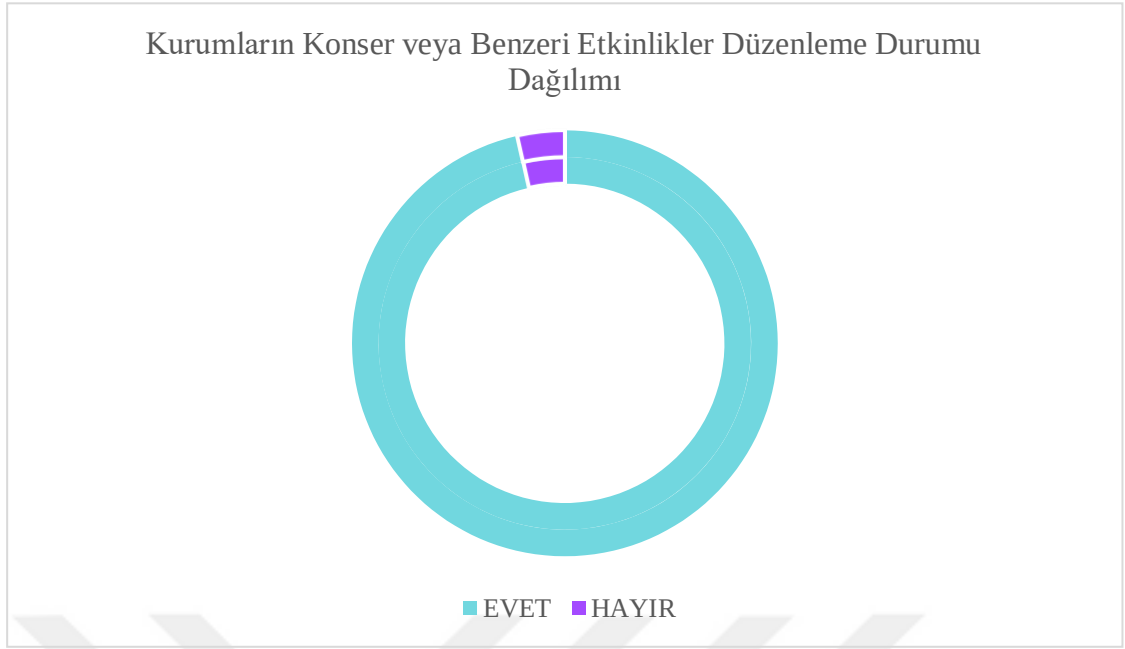

Şekil 3.20. Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı

Tablo 3.20. Kurumlara Talep Düzeyi Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
İYİ	48	57,15
ÇOK İYİ	28	33,35
ORTA	7	8,3
ZAYIF	1	1,2
TOPLAM	84	100

Tablo 3.20. ve **Şekil 3.20.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlara talep düzeyinin, kurumların %57,15’inde iyi, %33,35’inde çok iyi, %8,3’ünde orta, %1,2’sinde ise zayıf düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Kurumlara talep düzeyinin en yüksek oranda iyi ve çok iyi düzeylerde olması, bölgede müzik eğitiminin işlevlerinden faydalandığının bir göstergesi olarak düşünülebilir. Aynı zamanda kurumlara olan talebin yüksekliği kurumların faaliyetlerine devam edebilmeleri açısından olumlu bir işarettir.

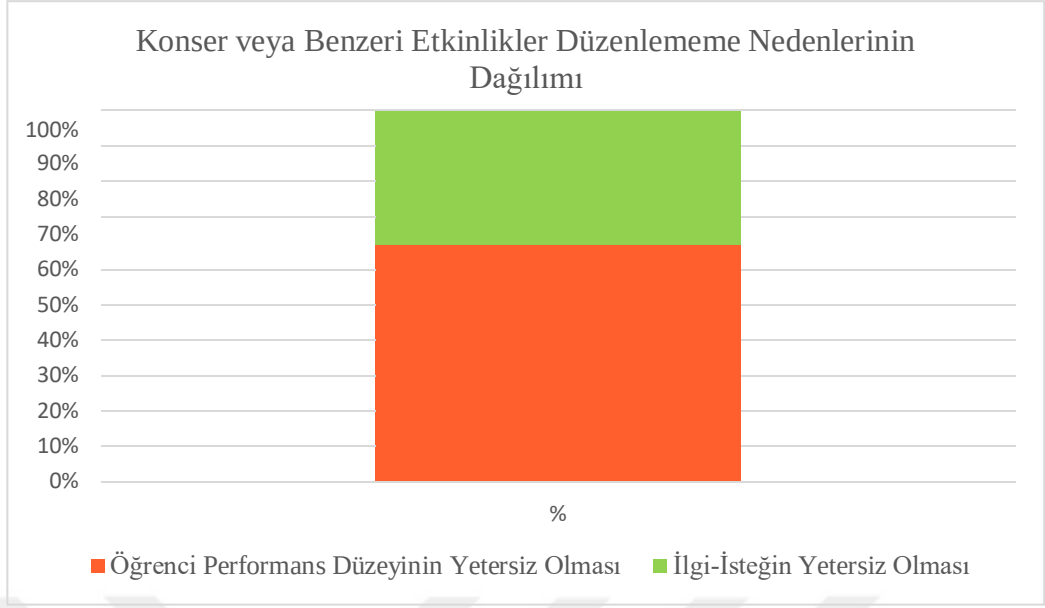

Şekil 3.21. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenleme Durumuna Göre Dağılımı

Tablo 3.21. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenleme Durumuna Göre Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	81	96,42
HAYIR	3	3,58
TOPLAM	84	100

Tablo 3.22. ve **Şekil 3.22.** incelendiğinde İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %96,42’sinde halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlendiği, %3,58’inde ise düzenlenmediği anlaşılmaktadır. Bulgulara göre etkinlik düzenleyen kurumların, düzenlemeyen kurumlardan fazla olduğu söylenebilir.

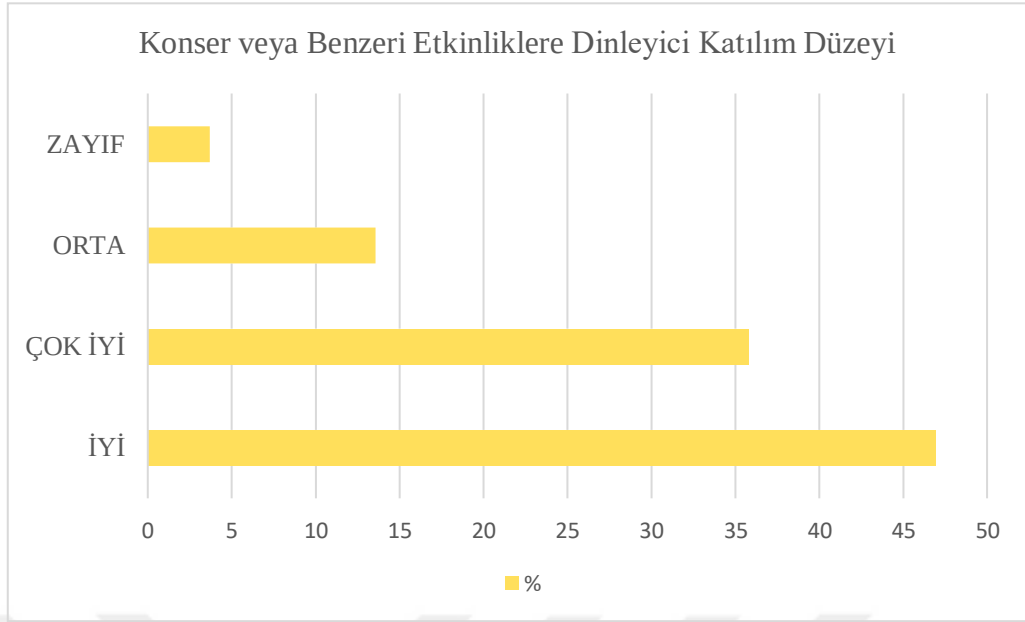

Şekil 3.22. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlememe Nedenlerinin Dağılımı

Tablo 3.22. Kurumların Konser veya Benzeri Etkinlikler Düzenlememe Nedenlerinin Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
Öğrenci Performans Düzeyinin Yetersiz Olması	2	66,67
İlgi-İsteğin Yetersiz Olması	1	33,33
TOPLAM	3	100

Tablo 3.22. ve **Şekil 3.22.** incelendiğinde, İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda konser veya benzeri etkinlikler düzenlenmeme nedenlerinin; kurumların %66,67’sinde öğrenci performans düzeyinin yetersiz olması ve %33,33’ünde ilgi-isteğin yetersiz olması şeklinde ifade edildiği görülmektedir.

Şekil 3.23. Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

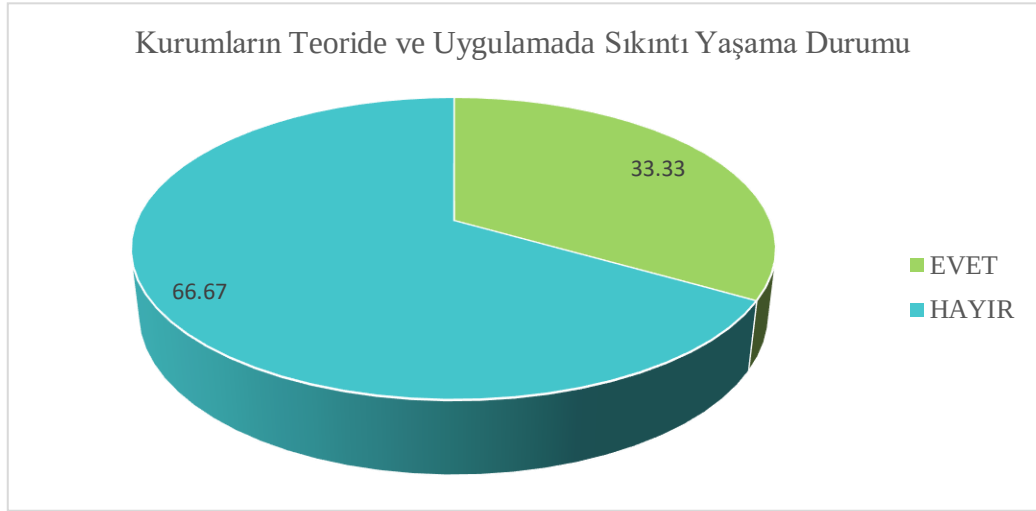
Tablo 3.23. Konser veya Benzeri Etkinlik Düzenleyen Kurumların Düzenlediği Etkinliklere Dinleyici Katılım Düzeyi Dağılımı

KATILIM DÜZEYİ	f	%
İYİ	38	46,92
ÇOK İYİ	29	35,8
ORTA	11	13,58
ZAYIF	3	3,7
TOPLAM	81	100

Tablo 3.23. ve **Şekil 3.23.** incelendiğinde, konser veya benzeri etkinlik düzenleyen kurumların, %46,92’si bu etkinliklere iyi, %35,8’i çok iyi, %13,58’i orta ve %3,7’si zayıf düzeyde dinleyici katılımı olduğunu belirtmiştir.

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın son alt problemi; İstanbul’da bulunan MEB’e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların **teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığı durumlar** olup olmadığını ve varsa ne olduğunu sormaktadır. Bulgular aşağıda gösterildiği gibidir.

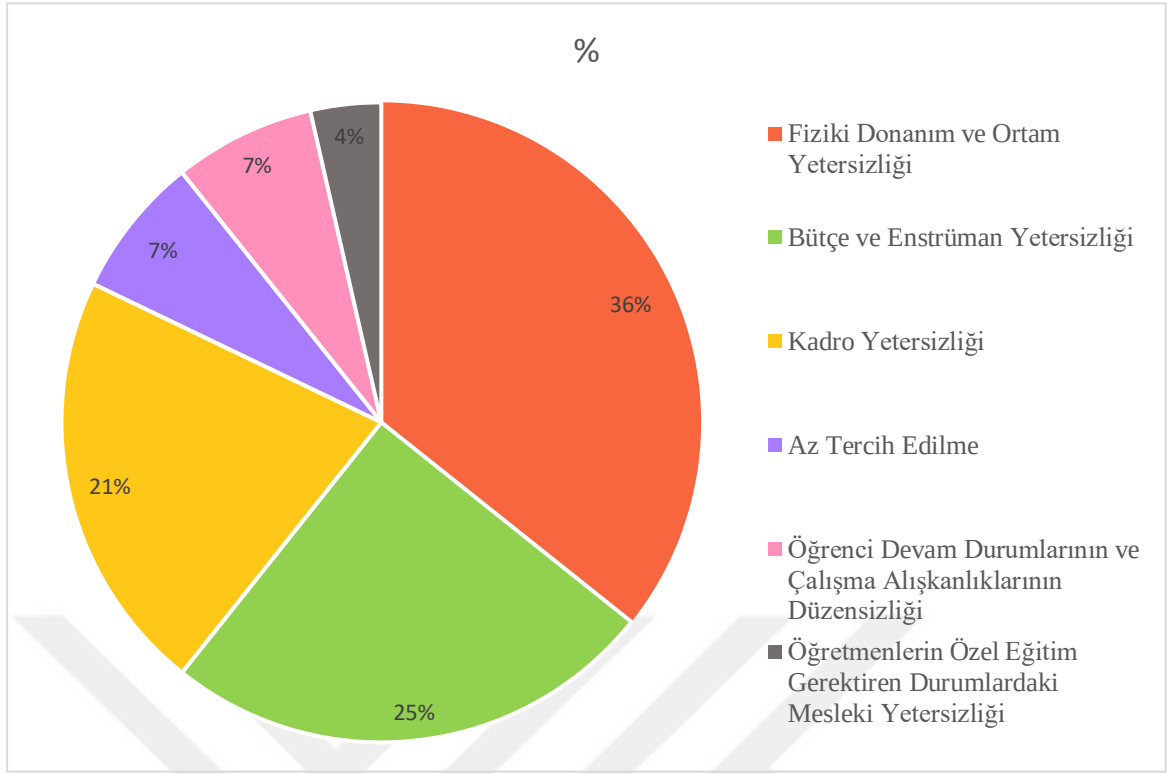

Şekil 3.24. Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

Tablo 3.24. Araştırmaya Dahil Edilen Kurumların Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşama Durumu Dağılımı

CEVAPLAR	f	%
EVET	28	33,33
HAYIR	56	66,67
TOPLAM	84	100

Tablo 3.24. ve **Şekil 3.24.**'e göre, İstanbul'da bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların %33,33'ü teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını, %66,67'si ise teoride ve uygulamada sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir.

Şekil 3.25. Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

Tablo 3.25. Teoride ve Uygulamada Sıkıntı Yaşayan Kurumların Yaşadıkları Sıkıntılara Göre Dağılımı

KATEGORİ	f	%
Fiziki Donanım ve Ortam Yetersizliği	10	35,71
Bütçe ve Enstrüman Yetersizliği	7	25
Kadro Yetersizliği	6	21,42
Az Tercih Edilme	2	7,15
Öğrenci Devam Durumlarının ve Çalışma Alışkanlıklarının Düzensizliği	2	7,15
Öğretmenlerin Özel Eğitim Gerektiren Durumlardaki Mesleki Yetersizliği	1	3,57
TOPLAM	28	100

Tablo 3.25. ve **Şekil 3.25.**'ya göre, teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumların %35,71'inde fiziki donanım ve ortam yetersizliği, %25'inde bütçe ve enstrüman yetersizliği, %21,42'sinde kadro yetersizliği, %7,15'inde az tercih edilme ve öğrenci çalışmalarının devamsızlığı, %3,57'sinde ise öğretmen donanım yetersizliği durumu olduğunu belirtmişlerdir.

Teoride ve uygulamada sıkıntı yaşadığını belirten kurumlardaki katılımcıların görüşlerinden bazıları doğrudan alıntı şeklinde aşağıda yer almaktadır;

- “Kurumlardaki fiziki donanım yetersizliğinden dolayı müzik sınıfımızın olmaması, müzik eğitimini gerçekleştirmede bizleri kısıtlamaktadır” (K1).
- “Müzik eğitimi veren öğretmenlerimizin yalnız kendi alanlarında ders verip, öğrenci farklı enstrüman eğitimi istediğinde öğretmen mesleki anlamda bu konuda yetersiz kalmaktadır” (K2).
- “Kadro yetersizliğinden dolayı Halk Eğitim Merkezleri’ndeki öğretmen açığının görevlendirmelerle kapatılması” (K3).
- “Kurumlara yapılan bağışların az olması, kurumlardaki enstrüman yetersizliğine yol açmaktadır” (K4).
- “Bilim ve Sanat Merkezleri’nde öğretmenlerin üstün yetenekliler konusunda eğitiminin eksik kalması öğrenci ile bağlarında kimi zaman sıkıntı yaratmaktadır” (K5).
- “Özengen müzik eğitimine başlarken öğrencinin büyük istekle derse başlayıp, enstrüman(piyano) alamamasından ötürü evde çalışamaması öğrenci açısından derse devamlılığı zedelemektedir” (K6).
- “Halk Eğitim Merkezleri’nde müzik alanına talebin az olmasının maddi olanaklara bağlı olarak, enstrüman edinmede sıkıntı yaşamaktan kaynaklı olduğunu düşünmekteyiz” (K7).
- “Kurumlarda öğretmen kadrosunun yetersizliğinden dolayı bazı kurslara öğretmen bulmakta sıkıntı yaşamaktayız” (K8).
- “Kurumda gerçekleşen müzik derslerinde, müzik sınıfı yerine sıradan bir sınıfta ders işlendiği için ses yalıtımı olmadığından sıkıntı çekmekteyiz. Bu durum diğer kurslar için rahatsız edici olmaktadır” (K9).
- “MEB’ in Özel Muhtelif Kurslara maddi ve manevi desteğini göremiyoruz. Sahnemize ışık istemiştik ve uzun zaman geçmesine rağmen henüz isteğimiz yerine getirilmedi” (K10).
- “MEB’ in Özel Muhtelif Kurslar’ da çalışan öğretmenlere şartları esnetmemesi, öğretmenlerimize özel öğretmen kartının çıkartılmaması” (K11).

BÖLÜM 4

4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

4.1.Sonuç ve Tartışma

İstanbul ilinde bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelendiği bu araştırmada aşağıdaki genel sonuçlara ulaşılmıştır.

İstanbul'da bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlar çoktan aza sırasıyla Özel Muhtelif Kurslar, Halk Eğitim Merkezi ve Bilim ve Sanat merkezlerinden oluşmaktadır. Kurum türlerinin bölgedeki talebe ve bölgedeki yönetimlerin topluma hizmet politikalarına göre de değişebileceği düşünülmektedir. Örneğin farklı bölgelerde yapılan benzer çalışmalarda; Turan ve Yüksel (2018: 53) Kahramanmaraş'ta ve Sarı (2021: 44) Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde Halk Eğitim Merkezleri'nin ilgili bölgelerde özengen müzik eğitimi veren en yaygın eğitim kurumu olduğunu belirlemiştir. Araştırma sonuçlarının birbirine yakın bölgelerde örtüşürken, sosyo- kültürel ve ekonomik yapısı çeşitlilik gösteren İstanbul'da diğer araştırma sonuçlarından farklı olması dikkat çekici bir durumdur.

Diğer taraftan İstanbul Avrupa Yakası'nda özengen müzik eğitimi veren 85 kurum olduğu saptanmıştır. Bu kurumların araştırmaya dâhil edilen 84 tanesi içerisinde en fazla kurum Beşiktaş (f:11), Beylikdüzü (f:10) ve Bakırköy'de (f:7) bulunmaktadır. Bunun yanı sıra özengen müzik eğitimi veren kurumların diğer ilçelerde; Başakşehir (f:5), Gaziosmanpaşa (f:5), Sarıyer (f:5) ve Şişli'de (f:5), Bahçelievler (f:4), Küçükçekmece (f:4), Avcılar (f:3), Beyoğlu (f:3), Esenyurt (f:3), Eyüpsultan (f:3), Bayrampaşa (f:2), Büyükçekmece (f:2), Esenler (f:2), Fatih (f:2), Kağıthane (f:2), Arnavutköy (f:1), Bağcılar (f:1), Güngören (f:1), Silivri (f:1), Sultangazi (f:1) ve Zeytinburnu'nda (f:1) şeklinde olduğu anlaşılmıştır. Mevcut kurum sayısını ilçe nüfusuna oranla yorumladığımızda, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2020'de paylaştığı verilere (<https://www.nvi.gov.tr/> Son erişim:27.05.2021) göre araştırmaya dahil edilen ilçelerin nüfusu; Beşiktaş (176.513), Beylikdüzü (365.572), Bakırköy (226.229), Başakşehir (469.924), Gaziosmanpaşa (487.778), Sarıyer (335.298), Şişli (266.793), Bahçelievler (592.371), Küçükçekmece (789.633), Avcılar (436.897), Beyoğlu (226.396), Esenyurt (957.398), Eyüpsultan (405.845), Bayrampaşa (269.950), Büyükçekmece (257.362), Esenler (446.276), Fatih (396.594), Kağıthane (442.415),

Arnavutköy (296.709), Bağcılar (737.206), Güngören (280.299), Silivri (200.215), Sultangazi (537.488), Zeytinburnu (283.657) ve Çatalca (74.975) olarak belirtilmiştir. Buna göre ilçelerde kişi başına düşen kurum sayısı değerlendirildiğinde ilçeler arası eğitim olanaklarının pek de eşit olmadığı söylenebilir. Ayrıca özengen müzik eğitimi veren kurumların Avrupa Yakası kapsamında; yalnız 1 ilçede (Çatalca) olmaması ve 24 ilçede faaliyet göstermesi genel sonuca bakıldığında olumlu bir durumdur. Benzer çalışmalara bakıldığında; Turan ve Yüksel (2018:52) Kahramanmaraş ilinde müzik eğitimi veren kurumlarının dahil edildiği çalışmada 38 kurum olduğunu, Tepeli ve Yüksel (2020:62) Ankara ilinde MEB'e bağlı Özengen müzik eğitimi veren kurum sayısının 48 olduğunu, Sarı (2021:44) ise Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır illerinde MEB'e bağlı müzik eğitimi veren kurumların dahil edildiği çalışmada 29 kurum olduğu sonucuna ulaşmıştır. Diğer araştırma sonuçları ile değerlendirildiğinde illere göre özengen müzik eğitimi olanaklarının değiştiği söylenebilir.

Araştırmada diğer bir sonuç olarak İstanbul ili Avrupa Yakası ilçelerinde bulunan MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların faaliyete geçme yıllarının 1961 ile 2020 arasında değiştiği saptanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen kurumların büyük bir kısmının 2008,2009,2012 ve 2019 (%7,15) yıllarında faaliyete geçtiği belirlenmiştir. Bununla birlikte 2020'den günümüze geçen 1 yıllık sürede yeni bir kurumun faaliyete geçmediği de anlaşılmıştır. Benzer araştırmalarda Turan ve Yüksel (2018:53) Kahramanmaraş'ta kurumların faaliyete geçme yıllarının 1971 ile 2017 yılları arasında değiştiğini; Tepeli ve Yüksel (2020:63) Ankara'da kurumların 1985 ile 2017 yıllarında faaliyete geçtiğini; Sarı (2021:45) ise Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da araştırmaya dahil edilen kurumların kurulduğu yılların 1948 ile 2017 yılları arasında değiştiğini ve 2017'den günümüze yeni bir kurumun faaliyete geçmediğini tespit etmiştir. Mevcut kurumların faaliyete geçme yıllarının köklü yıllara dayandığı anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamındaki özengen müzik eğitimi veren kurumların büyük bir çoğunluğunun çocuk yaş grubuna ve en az yetişkin yaş grubuna yönelik hizmet verdiği saptanmıştır. Benzer bir sonuç Ankara'da saptanmış (Tepeli ve Yüksel, 2020:71) büyük çoğunluğunun 6-13 yaş grubundaki çocuklara yönelik eğitimler verdiği çok az bir kısmının ise genç ve yetişkinlere yönelik müzik eğitim programlarını gerçekleştirdiği görülmüştür. Yine benzer bir araştırmada Coşkuner ve Güdek (2016:73) Samsun'da yaygın müzik eğitimi kurumlarında piyano eğitimi alan öğrencilerin büyük bir

çoğunluğunu 5-15 yaş grubuna müzik eğitimi verdiğini belirtmiştir. Farklı bir sonuç olarak ise Sarı (2021:45) Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'daki müzik eğitimi veren kurumların büyük çoğunluğun çocuk-genç-yetişkin üç yaş grubuna da hizmet verdiğini çok az bir kısmında ise çocuklara yönelik eğitim olmadığını belirtmiştir. Diğer bir araştırmada ise Turan ve Yüksel (2018:54) Kahramanmaraş'ta gençlerin, yetişkin ve çocuklara oranla daha fazla hizmet gördüğünü belirtmiştir. Küçük yaşlarda başlanılan müzik eğitiminin bireyin müzikal bir benlik edinmesinin yanı sıra eğitim sürecinde bilinçli olarak ilerlemesine ve gelişmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir, elde edilen sonucun olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Kurumların çalıştırdığı öğretmen sayısı ise 1 ile 18 arasında değişmektedir. Kurumların büyük bir oranının 3-4 öğretmen (f:11) ve 1 öğretmen (f:10) çalıştırdığı sonucuna varılmıştır. 1, 3 ve 4 öğretmen çalıştıran kurumların oranının yüksek olmasının bu kurumlarda kadro yetersizliğini işaret ettiğini söyleyebiliriz. Benzer araştırmada Sarı (2021:46) Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da ağırlıklı olarak bu sayının 1 ile 2 arasında değiştiğini; Turan ve Yüksel (2018:54) Kahramanmaraş'ta %40'tan fazla kurumun 1 tane öğretmen ile hizmet verdiğini; Tepeli ve Yüksel (2020:65) ise Ankara'daki özengen müzik eğitimi kurumlarının büyük bir oranının çoktan aza sırasıyla 4, 5 ve 3 öğretmen ile hizmet verdiğini belirtmiştir. Mevcut kurumların çalıştırdıkları öğretmen sayısının nitelikli bir müzik eğitime ulaşmada yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Kurumlarda çalışan öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans mezunudur ve bazı kurumlarda lisansüstü eğitimini tamamlamış öğretmenler de eğitim vermektedir. Benzer çalışmalarda; Coşkuner ve Güdek (2016:75) Samsun'da yaygın müzik eğitimi kurumlarında ders veren eğitimcilerin çoğunun lisans mezunu olduğunu; Seyhan (2019:70) Ankara'da özengen müzik eğitimi veren kurumlarda flüt eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğunu; Hancıoğlu (2010:42) Ankara'da özengen müzik eğitimi veren kişilerin çoğunlukla lisans mezunu müzik öğretmenleri olduğunu; Güleç (2018: 37) ise Ankara'da, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan öğretmenlerin büyük bir bölümünün lisans mezunu olduğunu ve bazı öğretmenlerin lisansüstü eğitimlerini de tamamlamış olduğunu tespit etmiştir. Yapılan araştırmalar genel olarak lisans mezunu öğretmenlerin bu kurumlarda ağırlıklı olarak çalıştığı noktasında ortak sonuçlara varmıştır.

Araştırma kapsamındaki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan öğretmenlerin ders görevlendirmelerinin büyük bir kısmının mülakat-transkript-referans durumlarına göre hizmet veren kurumlar olduğu saptanmıştır. Hancıoğlu (2010:42) ise Ankara’da özengen müzik eğitimi veren kurumlarda en çok öğretmenin mesleki deneyimine bakıldığını ve sonrasında eğitim durumu, kariyeri ve alanında tanınma özelliklerine dikkat edildiğini belirtmiştir. Mevcut kurumlarda kurum yöneticilerinin bünyesinde çalıştırdıkları öğretmenleri görevlendirmede, tüm durumların dikkate alınmasının verilen eğitimin niteliği açısından olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan kurumların %98,80’ inde çalgı eğitimi verildiği saptanmıştır. Bu eğitimlerde sırasıyla en çok; piyano, gitar, keman, bağlama, flüt, davul, viyolonsel, klarnet, ney, saksafon, ud, kanun, viyola, trompet, kemençe, kontrbas, ukulele, bendir, trombon, kornet, tambur, tar, santar, setar, mandolin, akordiyon ve kaval eğitimi verildiği anlaşılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen kurumlarda özellikle piyano, gitar, keman, bağlama, flüt, davul ve viyolonsel eğitiminin ön planda olduğu belirlenmiştir. Benzer bir araştırmada, Tepeli ve Yüksel (2020: 72) Ankara’ da özengen müzik eğitimi veren kurumlarda en çok piyano-keman-gitar eğitiminin verildiğini tespit etmiştir. Hancıoğlu (2010:27) ise Ankara’da özengen müzik eğitimi veren kurumlarda öğrencilerin, en çok gitarı ve en az viyolonseli tercih ettiğini saptamıştır. Sarı (2021: 46) Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır’ da ve Turan ve Yüksel (2018: 55) ise Kahramanmaraş’ ta, kurumlarda eğitimi verilen enstrümanlardan en çok bağlamanın talep gördüğünü belirtmiştir. Diğer bir araştırmada ise, İmİK ve Dönmez (2017:126) Malatya ilinde, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama çalgısına yüksek bir oranda ilginin olduğunu tespit etmiştir. Çalgı çeşitliliği bakımından İstanbul’da MEB’ e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda eğitimi verilen çalgıların yeterince çeşitlilik gösterdiği düşünülmektedir. Mevcut kurumlarda talep gören enstrümanların bölge yapısı ve kültürüne göre değişiklik gösterebileceği ve yine illere göre çeşitlilik sağladığı düşünülmektedir.

İstanbul ilinde bulunan ve araştırmaya dahil edilen MEB’ e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin kurumların %80,95’inde verildiği görülmektedir. Eğitimi verilmeyen kurumların nedenlerinin büyük çoğunluğunun talep yetersizliği ve bir kısmının bale ve piyano ağırlıklı eğitim

vermesinden dolayı bu alana yer ayıramadığı görülmektedir. Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılımın iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Benzer bir sonuç Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da saptanmış (Sarı, 2021:47) müzik eğitimi veren kurumların müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimlerine katılımın iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Farklı bir sonuç olarak Tepeli ve Yüksel (2020:72) ise Ankara'da özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bu eğitimlerin düşük düzeyde verildiğini tespit etmiştir. Mevcut kurumlarda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitiminin kurumların büyük çoğunluğunda verilmesi, müzik eğitiminin temeli bakımından olumlu bir sonuçtur.

Araştırma kapsamındaki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bireysel ses eğitiminin kurumların %67,85'inde verildiği görülmektedir. Eğitimi verilmeyen kurumların ise, büyük çoğunluğunun talep yetersizliği, bir kısmının bale ve piyano ağırlıklı eğitim vermesinden dolayı bu alana yer ayıramaması ve bir kısmının da küçük yaşa hitap eden kurum olmalarından ötürü ses eğitimi verilmediği görülmektedir. Bununla birlikte koro eğitiminin kurumların %58,34'ünde verildiği görülmektedir. Eğitimi verilmeyen kurumların ise, ses eğitimi verilmeme nedenleriyle aynı sorunlardan kaynaklı ve aynı ölçüde sıralandığı görülmektedir. Verilen koro eğitiminin, kurumların büyük çoğunluğunda çocuk korusu eğitimi verdiği, en az ise TSM koro eğitimi verdiği anlaşılmaktadır. Benzer araştırmalarda, Tepeli ve Yüksel (2020:72) Ankara'da ve Turan ve Yüksel (2018:57) Kahramanmaraş'ta kurumlarda verilen ses ve koro eğitiminin düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Sarı (2021:47) ise Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da müzik eğitimi veren kurumlarda ses ve koro eğitiminin orta düzeyde verildiğini belirtmiş ve kurumların çok sesli koro, THM korusu ve TSM korusu ağırlıklı eğitim verdiğini saptamıştır. Turan ve Yüksel (2018:57) ise Kahramanmaraş'ta THM korusu ve TSM korusu ağırlıklı eğitim verildiğini tespit etmiş ve dikkat çekici bir sonuç olarak çocuklara yönelik koro eğitimi veren bir kurumun olmayışına vurgu yapmıştır. Ses ve koro eğitiminin, bireyin kişilik gelişiminde olduğu kadar sosyalleşmesinde de etkili olduğu düşünüldüğünde, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bu eğitimlerin daha üst seviyelere çıkarılmasının bireyin müzik dünyasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya dahil edilen kurumlarda verilen müzik eğitiminin, Klasik Batı Müziği, Popüler Müzik, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Jazz Müzik türlerinde

eğitim verdiği saptanmıştır. Mevcut kurumların her çeşitten müzik türüne hitap etmesi müzik kültürü açısından olumlu bir sonuçtur. Eğitimi verilen müzik türlerinin kurumlarda büyük çoğunlukla Klasik Batı Müziği ve Popüler Müzik eğitimi olduğu anlaşılmakta ve en çok Klasik Batı Müziği'ne talep olduğu görülmektedir. Benzer sonuç Ankara'da saptanmış (Tepeli ve Yüksel, 2020:72) en çok ön plana çıkan ve verilen müzik türlerinin Popüler Müzik ve Klasik Batı Müziği eğitimi olduğu belirtilmiştir. Diğer benzer araştırmalarda, Turan ve Yüksel (2018:57) Kahramanmaraş'ta en çok talep gören müzik türünün THM olduğunu; Sarı (2021:47) ise Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da THM ve TSM olduğunu tespit etmiştir.

Araştırma kapsamında İstanbul'da MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumlara iyi düzeyde talebin olduğu saptanmıştır. Yapılan faaliyetler açısından MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların halka açık konser veya benzeri etkinliklerin kurumların %96,42'sinde düzenlendiği saptanmıştır. Etkinlik düzenlemeyen kurumların çoğunlukla öğrenci performans düzeyinin yetersiz olmasından ve öğrencilerin ilgi isteğinin yetersiz olmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Düzenlenen etkinliklere dinleyici katılım düzeyinin ise, iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer araştırmalarda, Tepeli ve Yüksel (2020:70) Ankara'da kurumların büyük çoğunluğunun konser veya benzeri etkinlikler düzenlediğini ve katılımın çok iyi ve iyi şeklinde olduğunu; Sarı (2021:48) Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır'da kurumların orta düzeyde etkinlikler düzenlediğini ve düzenlenen etkinliklere katılımın iyi düzeyde olduğunu; Turan ve Yüksel (2018:58) Kahramanmaraş'ta kurumların büyük çoğunluğunun etkinlik düzenlediğini ve düzenlenen etkinliklere çoğunlukla iyi düzeyde katılımın olduğunu; Hancıoğlu (2010:39) ise Ankara'da kurumların büyük çoğunluğunun eğitim dönemi içerisinde 1 etkinlik düzenlediğini ve Tokatlı (2020:69) İstanbul, Konya, İzmir, Ankara, Amasya, Antalya, Balıkesir, Batman, Çanakkale, Denizli ve Kocaeli' de özengen müzik eğitimi veren kurumlarda düzenli olarak konser etkinlikleri yapıldığını ve bu etkinliklerin öğrencilerin motivasyonunu artırdığını tespit etmiştir. Bu kurumlara olan talebi arttırmak, müzik eğitiminin yaygınlaşması ve toplumun kültür seviyesini yükseltmesi açısından önemli görülmektedir. Talep düzeyi iyinin altında kalan kurumlarda durumun iyileştirilmesi çalışmalarına da ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmanın son sonucu olarak, özengen müzik eğitimi veren kurumların büyük çoğunluğunun teoride ve uygulamada sıkıntı yaşamadığı, bir kısmının ise fiziki donanım

ve ortam yetersizliği, bütçe ve enstrüman yetersizliği, kadro yetersizliği, az tercih edilme, öğrenci devam durumlarının ve çalışma alışkanlıklarının düzensizliği ve öğretmenlerin özel eğitim gerektiren durumlardaki mesleki yetersizliği durumlarından kaynaklı sıkıntılar yaşadığı saptanmıştır. Benzer araştırmada Tokatlı (2020:71) İstanbul, Konya, İzmir, Ankara, Amasya, Antalya, Balıkesir, Batman, Çanakkale, Denizli ve Kocaeli’ de kurumlarda çalışan öğretmenlerin çoğunlukla kurumdaki çalışma şartları ile ilgili olumsuz görüşleri olduğunu tespit etmiştir. Bunları; arka arkaya çok fazla derse girilmesi gerekmesi, ders arası ve yemek arası olmaması, kurumda öğretmenler odası olmaması, dersliklerin çok küçük olması, dersliklerin çok soğuk ya da sıcak olması, havalandırmanın yetersiz olması, ses yalıtımının kötü olması şeklinde ifade etmiştir. Tepeli ve Yüksel (2020:71) ise Ankara’da kurumların büyük çoğunluğunun teoride ve uygulamada sıkıntı yaşamadığı, bir kısmının ise, eski müfredat, özelleştirilmiş müfredat, müfredatı uygulamada sorunlar ve takip sorunu durumlarından sıkıntılar yaşadığını tespit etmiştir. Kurumlarda yaşanan sıkıntıların nicel ve nitel yönlerden incelenmesinin, kurumlarda verilen eğitimin verimli olmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4.2. Öneriler

İstanbul İli Avrupa Yakası ilçelerini kapsayan bu çalışmadan elde edilen sonuçlardan ileri gelen bazı öneriler şu şekilde ifade edilebilir.

- Bilim ve Sanat Merkezleri özel eğitim alanındaki bireyleri kapsayan bir kurum olduğundan dolayı, öğretmenlere özel eğitim alanında yaşanan problemleri çözebilmesi ve öğrencilere uyum sağlayabilmesi açısından hizmet içi eğitimler verilebilir.

- Özenen müzik eğitimi veren kursların, bütçe ve enstrüman yetersizliği sorununa; araç-gereç yeterliklerine ilişkin araştırmalar yapıp, araştırma sonucunda gerekli enstrümanların teminatında bu kurslara destekler sağlanabilir.

- Halkın her kesimine hitap eden Halk Eğitim Merkezleri’nin, şartlarının iyileştirilip, geniş bir tanıtım ile birlikte yapılan ders ve etkinlikler duyurulabilir. Böylelikle daha geniş bir kitle müzik eğitimine yönlendirilebilir.

- Öğrenci devam durumlarının ve çalışma alışkanlıklarının düzensizliği bakımından, eğitim sürecinde takibin yanı sıra, öğrencilerin dönem boyunca çalışıp edindiği kazanımları sergilemesini ve

daha istekli hale gelmesini sağlamak amacı ile kurumdaki bütün öğrencilerin katılım göstereceği yıl sonu konserleri hazırlanabilir.

- Kurumlarda büyük ölçüde ortaya çıkan fiziki donanım ve ortam yetersizliği sonucuna dayanarak; bu kurumlarda müzik eğitimi işlenecek dersliklerin bireysel eğitim dışında, koro ve orkestra gibi toplu derslerin de işlenebilmesi bakımından geniş dersliklerin verilmesi önerilebilir. Ayrıca toplu yapılan derslerin verimi için, aynı zamanda işlenen diğer derslere rahatsızlık vermemesi bakımından, dersliklere ses yalıtımının yapılmasına ve ferah bir sınıf ortamı için sınıflara havalandırmaların yerleştirilmesine özen gösterilebilir.

- Kurumlarda yaşanan kadro yetersizliği sorununa çözüm olarak, örgün eğitim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinden faydalanılması önerilebilir. Ancak kadro yetersizliği yaşayan kurumların az öğretmenle müzik eğitiminin uzmanlık gerektiren farklı boyutlarındaki derslerin hepsine giriyor olması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu kurumlarda genelde müzik eğitiminin alt boyutları (çalgı eğitimi, ses eğitimi, işitme ve solfej eğitimi vb.) veya özelde çalgı eğitiminin alt boyutlarını (keman eğitimi, piyano eğitimi, flüt eğitimi vb.) nitelikli bir şekilde sürdürebilmek için alanın uzmanı öğretmenlerle çalışılmalıdır. Araştırma sonuçlarında az öğretmenli çok boyutta eğitim olanağı sunan bazı kurumların daha nitelikli eğitim verebilmek üzere mevcut imkanlarına göre kendi eğitim çerçevesini daraltması yeterli öğretmen ve olanaklara sahip olduğunda hizmet çerçevesini genişletmesi müzik eğitiminin niteliği bakımından daha uygun bulunmaktadır.

- Kurumlarda müzik alanının az tercih edilmesi konusunda, uygulamaya konulacak derslerin ilk olarak yayın organları ve sosyal medya aracılığıyla duyurulması, ayrıca kursların bireyde merak uyandırması açısından ücretsiz tanıtım dersleri verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Bozdemir, Z. (2009). *Yaygın Eğitim Sürecinde Yerel Yönetimlerin Rolü*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Buzduğu, M. (2010). *Amatör Müzik Eğitime Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumları*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Celep, C. (2003). *Halk Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Coşkun, Ö., Güdek, B. (2016). *Yaygın Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Piyano Eğitiminin Niteliği Eğitim ve Öğrenci Profilleri*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(25), 59-78 10.05.2021 tarihinde YAYGIN_MUZIK_EGITIMI_KURUMLARINDAKI_PIYA.pdf adresinden alındı.
- Çevik, S. (1997). *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*. Ankara: Doruk Yayınları Dönmez, N. (2004). *Bilim Sanat Merkezleri'nin Kuruluşu ve İşleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler*. Kulaksızoğlu A., Bilgili A. E Şirin M. R. (Ed.). I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 69-84.
- Eroğlu, T. (2011). *Halk Eğitiminde Halk Biliminin Rolü*. Ay, G. (Ed.). 8. İstanbul Türk Müziği Günleri. Ülkemizde Halk Eğitiminin Amacı Önemi ve Gerekliliği Sempozyumu 2001. İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 49-56.
- Güleç, V. (2018). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klarnet Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Hancıoğlu, G. (2010). *Ankara'daki Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Anlayışları ve Yönetim Biçimleri Üzerine Genel Bir İnceleme*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Hesapçioğlu, M. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş*. (6. Baskı). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- İmik, Ü., Dönmez, Y. E. (2017). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği*. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi. Cilt 3, Sayı 2, 114-128.
- İmik, Ü. (2007). *Sosyal Statünün Müzik Beğenisine Etkisi*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Malatya.
- Karakoç, E., Şendurur, Y. (2015). *İlköğretim Okullarındaki Özengen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müziksel Davranışlarına Yansıması*. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1): 277-290.

- Karan, M. (2011). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Yönelimlerinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (31. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardeş, T. (2013). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarındaki Klasik Türk Müziği Üslup ve Repertuvar Eğitiminin İçerik ve Yöntem Bakımından İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. 04.04.2021 tarihinde http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf adresinden alındı.
- MEB Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği. 04.04.2021 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/04/20180411-13.htm> adresinden alındı.
- MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği. 04.04.2021 tarihinde https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/25111828_Ozel_Ogretim_Kurumlari_Yonetmeligi_19022020.pdf adresinden alındı.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, 1739. (1973). Tertip: 5 Cilt: 12 Sayfa: 2342. 04.04.2021 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> adresinden alındı.
- Nacakcı, Z. Canbay, A. (2013). *Müzik Kültürü*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü. 27.05.2021 tarihinde <https://www.nvi.gov.tr/> adresinden alındı.
- Tüzlin, N. V. (2019). *Özengen Müzik Eğitiminin Eğitim Fakülteleri Özel Yetenek Sınavları Açısından İrdelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Özdek, A. (2006). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Eğitimi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Özyörük, E. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Dersi Öğretim Programlarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Sarı, B. (2021). *Siirt, Batman, Bitlis, Mardin ve Diyarbakır İllerindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Müzik Eğitimi Veren Kurumların İncelenmesi*. Necmettin

- Say, A. (2011). *Müzik Öğretimi*. (5. Basım) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Seyhan, Z. (2019). *Özengen Müzik Eğitiminde Flüt Eğitimcilerinin Kullandıkları Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Su, Ş. Sağlam, A. ve Mutlu, Y. (2017). *Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin “Bilsem” ve “Okul” Kavramlarına İlişkin Algı Düzeylerinin Metaforlarla Karşılaştırılması*. Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi, Aralık, 4(3), 91-108 © ÜZEYAD 2017 <http://jgedc.org>
- Tepeli, H., Yüksel, G. (2020). *Ankara’da Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlara Yönelik Çok Yönlü Bir İnceleme*. (Ed. Sema Sevinç, Aylin Beyoğlu, Atilla Döl, H.Kübra Özal). Eğitim Bilimleri Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler s. 59-68), Karadağ: Ivpe Yayınevi.
- Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 150.
- Tokatlı, B. (2020). *Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Keman Derslerini Yürüten Öğretmenlerin Karşılaştığı Problemler*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Turan, S., Yüksel, G. (2018). *Kahramanmaraş İlinde Bulunan Müzik Eğitimi Kurumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Ed. Harun Şahin). Güzel Sanatlar Araştırmaları (s. 50-58). Ankara: Çizgi Kitapevi
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. (2. Baskı) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*. (4. Baskı) Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Ürün, T. (2015). *Karşılaştırmalı Tonal ve Makamsal Dizi Öğretiminin Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Öğrencilerinin Bilişsel Gelişimlerine Etkisi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Yüksek Lisans Tezi.
- Yavuz, M. (2019). *Araştıran Okul*. (2. Basım). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2009). *Hayat Boyu Eğitim Kapsamında Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, M. (1996). *Yaygın Eğitim ve Halk Eğitim Merkezlerindeki Uygulamaları*. Ankara: MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü.

13. Milli Eğitim Şurası, 1990. 10.04.2021 tarihinde https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165326_13_sura.pdf adresinden alındı.

EKLER

EK 1 MEB ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-59090411-44-19371099
Konu : Anket Araştırma İzni

19.01.2021

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 08.12.2020 tarihli ve 19562 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 14.01.2021 tarihli ve 19168948 sayılı oluru.

Üniversiteniz Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra BAYLAN'ın "**İstanbul'daki MEB'e bağlı Özengen Müzik Eğitim Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi**" konulu tez araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarınıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması**, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Levent ÖZİL
İl Millî Eğitim Müdürü a.
Müdür Yardımcısı

Ek:
1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Şb.Md.
Binbirdirek Mh.İmran Öktem Cd. No:1 Sultanahmet-Fatih/İstanbul
Telefon No : 0 (212) 384 36 32
E-Posta: ist.sgb34@gmail.com
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ehys>
Bilgi için: Aykut ÇELİK
Unvan : Büro Hizmetleri
İnternet Adresi: istanbul.meb.gov.tr
Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d6f0-59d3-3e4f-9f59-76b9 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-59090411-20-19168948
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

14/01/2021

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin 08.12.2020 tarihli ve 19562 sayılı yazısı.
b) Bakanlığımızın 21.01.2020 tarih ve 1563890/ 2020/2 No'lu genelgesi.
c) Müdürlüğümüz Araştırma ve Anket Komisyonunun 11.01.2021 tarihli tutanağı.
d) Bakanlığımız Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 18.12.2020 tarihli ve 18219678 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Büşra BAYLAN 'ın "İstanbul'daki MEB'e bağlı Özenen Müzik Eğitim Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ilimiz genelinde yer alan Özel Muhtelif Kurslar, Resmi Bilim Sanat Merkezi, Resmi Halk Eğitim Merkezi, Resmi Akşam Sanat Okulunda görevli öğretmen ve yöneticilere yönelik; görüşme soruları uygulama isteği hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Bakanlığımızın ilgi (d) yazısında 22.01.2021 tarihine kadar uzaktan eğitime devam edileceği belirtilmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi yüz yüze eğitime geçilmesine müteakiben, bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, araştırma bittikten sonra 2 (iki) hafta içerisinde araştırma sonuç raporu hakkında Müdürlüğümüz istememanket@meb.gov.tr adresine mail yoluyla bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14/01/2021
Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1- Genelge.
2- Komisyon Tutanağı.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Şb.Md.
Binbirdirek Mh.İmran Öktem Cd. No:1 Sultanahmet-Fatih/İstanbul
Telefon No : 0 (212) 384 36 32
E-Posta: ist.sgb34@gmail.com
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Aykut ÇELİK

Unvan : Büro Hizmetleri

İnternet Adresi: istanbul.meb.gov.tr

Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0c0b-a7fc-3140-b4d1-fb7c koda ile teyit edilebilir.

EK 2 ETİK KURUL ONAYI

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BAŞKANLIĞI
ETİK KURUL KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih:19/02/2021 Toplantı Sayısı:02 Karar No:2021/116
Araştırmanın Başlığı	İstanbul'daki MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL
Yardımcı Araştırmacılar	Büşra BAYLAN
Etik Kurul Kararı	Oy Çokluğu ☒ Oy birliği ☐
	Uygun ☒ Uygun Değil ☐ Düzeltme* ☐ Görevsizlik** ☐
Düzeltme isegerekçeleri *	
Uygun Değil ise gerekçeleri**	

ASLI GİBİDİR
09/03/2021

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk ERDEM
Etik Kurul Başkanı

EK 3 GÖRÜŞME FORMU

GÖRÜŞME FORMU	
1	Kurum Türü Bilsem () Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu () Özel Muhtelif Kurs ()
2	Kurumun Bulunduğu İlçe
3	Kurumunuz kaç yılında faaliyete geçti?
4	Kurumunuz daha çok hangi yaş grubuna yöneliktir? Çocuk () Genç () Yetişkin()
5	Kurumunuzda kaç müzik öğretmeni görev yapmaktadır?
6	Kurumunuzda görev yapan öğretmenlerin öğrenim durumu nedir? Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()
7	Kurumunuzda görev yapan öğretmenlerin ders görevlendirmelerini neye göre belirliyorsunuz? Mülakat () Öğretmenin Transkripti () Referans ()
8	Kurumunuzda verilen müzik eğitimi çerçevesinde müzik eğitiminin daha çok hangi boyutuna yönelik talep olmaktadır? Çalgı () Ses () Teori () Solfej () vb. ()
9	Kurumunuzda çalgı eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
10	Veriliyor ise hangi çalgılar? Bağlama () Ud () Kanun () Keman () Viyola () Viyolonsel () Flüt () Piyano () Diğer
11	Eğitimi verilen çalgılara yönelik olarak düşünürsek çoktan - aza talep gören 3 çalgıyı sıralayabilir misiniz? A)..... B)..... C).....
12	Kurumunuzda hangi müzik tür veya türlerine yönelik eğitim verilebilmektedir? Türk Halk Müziği () Türk Sanat Müziği () Klasik Batı Müziği () Popüler Müzik () Diğer

13	Kurumunuzda verilen müzik eğitimi kapsamında en çok talep gören Müzik türü nedir? THM () TSM () KBM () PM () Jazz () vd. ()
14	Kurumunuzda müzik teorisi, müziksel işitme ve solfej eğitimi verilmekte midir? Evet () Hayır ()
15	Veriliyor ise katılım ne düzeydedir? Verilmiyorsa neden? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
16	Kurumunuzda bireysel ses eğitimi verilmekte midir? Verilmiyorsa neden? Evet () Hayır ()
17	Kurumunuzda koro eğitimi verilmekte midir? Verilmiyorsa neden? Evet () Hayır ()
18	Evet ise verilen koro eğitimi aşağıdaki türlerin hangisini/hangilerini kapsamaktadır? Çocuk Korosu () Çok Sesli Koro () Türk Halk Müziği Korosu () Türk Sanat Müziği Korosu ()
19	Genel şartlar içerisinde kurumunuza talep ne düzeydedir? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
20	Kurumunuzca halka açık konser veya benzeri etkinlikler düzenlenmekte midir? Düzenlenemiyor ise neden? Evet () Hayır ()
21	Düzenlediğiniz etkinliklere dinleyici katılımı ne düzeydedir? Çok İyi () İyi () Orta () Zayıf () Hiç ()
22	Amatör Müzik Eğitimi veren bir kurum olarak teoride ve/veya uygulamada sıkıntı yaşadığınız konular var mı? Evet () Hayır ()
23	Varsa araştırma kapsamında vurgulanması bakımından paylaşır mısınız?

